

ANALITIČKO-STATISTIČKI GODIŠNJAK FEDERALNOG ZAVODA ZA ZAPOSŁJAVANJE ZA 2019. GODINU

- IZVJEŠTAJ O TRENDOVIMA NA TRŽIŠTU RADA U FEDERACIJI BIH -

Sarajevo, jula/srpnja 2020. godine

Izdavač:

Federalni zavod za zapošljavanje Sarajevo
Federal Employment Institute Sarajevo
71 000 Sarajevo
Đoke Mazalića 3
Telefon : 033/562-900
Fax : 033/208-257
e-mail : info@fzzz.ba
web : www.fzzz.ba

Za izdavača:

Ravnateljica

Helena Lončar

**Rukovodilac Jedinice za analizu
tržišta rada, statistiku, monitoring i
evaluaciju**

Omer Korjenić

Priprema:

Stručni saradnik za statistiku

Almir Pinjić

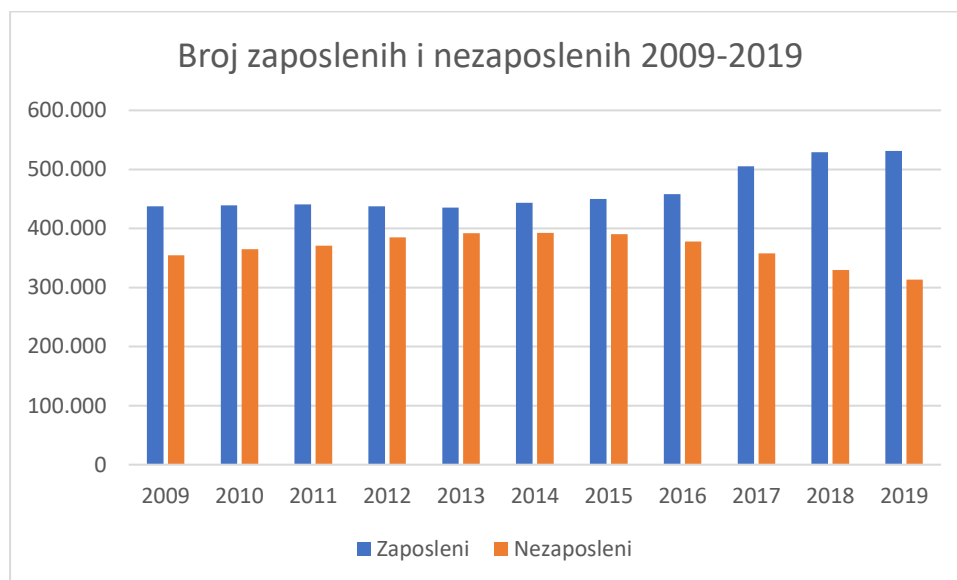
Sadržaj

1. Uvod – pregled osnovnih ekonomskih kretanja	1
2. Prosječan broj zaposlenih osoba u Federaciji Bosne i Hercegovine	4
3. Pregled kretanja stope zaposlenosti.....	5
4. Pregled prosječne zaposlenosti po kantonima.....	6
5. Neto i bruto plaće u Federaciji Bosne i Hercegovine po djelatnostima	7
6. Prosječan broj nezaposlenih osoba u Federaciji Bosne i Hercegovine	8
7. Pregled kretanja stope nezaposlenosti.....	10
8. Spolna struktura nezaposlenih osoba	10
9. Kvalifikaciona struktura nezaposlenih osoba.....	12
10. Dobna struktura nezaposlenih osoba	13
11. Ukupno brisani s evidencije nezaposlenih osoba	14
12. Brisani s evidencije nezaposlenih osoba zbog zaposlenja.....	16
13. Ukupno prijavljeni na evidenciju nezaposlenih osoba	19
14. Prijavljeni na evidenciju nezaposlenih osoba po prestanku radnog odnosa.....	21
15. Ukupno prijavljenih i brisanih sa evidencije nezaposlenih osoba u Federaciji BiH	22
16. Posredovanje u zapošljavanju.....	23
17. Nezaposlene osobe korisnici novčane nakanade	24
18. Nezaposlene osobe korisnici zdravstvenog osiguranja	25
19. Nezaposlene osobe korisnici penzijsko-invalidskog osiguranja	26
20. Pregled najbrojnijih zanimanja osoba na evidencije nezaposlenih	27
21. Pregled najbrojnijih zanimanja brisanih osoba sa evidencije nezaposlenih	30
22. Analiza potreba i kretanja na tržištu rada u Federaciji BiH	33

1. Uvod – pregled osnovnih ekonomskih kretanja

U 2019. godini u Federaciji BiH nastavljani su pozitivni trendovi na tržištu rada iz prethodnog perioda, što se ogleda kroz povećanje broja zaposlenih za 11.683 osobe ili 2,24% i smanjenje broja nezaposlenih osoba za 22.041 osobu ili 6,57% u odnosu na prethodnu godinu.

Grafikon 1: Broj zaposlenih i nezaposlenih u Federaciji BiH u periodu 2009-2019

(Izvor: Federalni zavod za statistiku)

Povećanje broja zaposlenih (u 2019. godini prosječno su bila zaposlena 531.483 radnika), između ostalog, uticalo je i na povećanje prihoda po osnovu poreza i doprinosa tj. javnih prihoda u Federaciji BiH u 2019. godini. Tako je prema Izvještaju o radu Porezne uprave Federacije BiH u 2019. godini¹ naplaćeno 5.300.562.600 KM što je u odnosu na 2018. godinu povećanje za 2,27% a u odnosu na 2014. godinu povećanje za čak 39,62%. Od toga, na doprinose za penzijsko-invalidsko osiguranje se odnosi 2.035.764.524 KM, doprinose za zdravstveno osiguranje 1.461.417.797 KM i 169.047.439 KM na doprinose za osiguranje od nezaposlenosti.

Zabilježen je i rast prosječne neto plaće u 2019. godini u Federaciji BiH (928 KM) u odnosu na 2018. godinu za 4,3%.

Prema podacima Agencije za unapređenje stranih investicija, odnosno Centralne banke BiH, za devet mjeseci 2019. godine, realizovan je 861 milion KM direktnih stranih investicija u Bosni i Hercegovini, što je u odnosu na isti period iz 2018. godine povećanje za 29%.²

Ipak, iako su evidentna poboljšanja prema gore pomenutim indikatorima, prema izvještaju Svjetske banke *Lahkoća poslovanja u Bosni i Hercegovini za 2019. godinu (Doing business 2019)*, Bosna i Hercegovina još uvijek ima slabo rangiranu poziciju i nalazi se na 89. mjestu na listi od 190 država.³

¹<http://pufbih.ba/v1/public/upload/files/Izvjestaj%20o%20radu%20PUFBIH%20za%202019%20godinu%20.pdf>

²<http://www.fipa.gov.ba/informacije/statistike/investicije/default.aspx?id=180&langTag=bs-BA>

³Lahkoća poslovanja je dokument koji analizira koliko je lahko lokalnom poduzetniku, prema važećoj zakonskoj regulativi zemlje, otvoriti malo ili srednje preduzeće i poslovati. Objavljeni podaci predstavljaju ocjene poslovnih propisa i njihove primjene, koje utiču na 11 područja životnog ciklusa preduzeća, na osnivanje preduzeća, pribavljanje građevinskih dozvola, priključenje električne energije, registraciju imovine, mogućnost kreditiranja, zaštitu investitora, poreznopolitiku, međunarodnu trgovinu, regulaciju tržišta rada, izvršenje ugovora i rješavanje nesolventnosti. <http://fzzpr.gov.ba/bs/pubs/28/6/doing-business--lakoca-poslovanja>

Također, Bosna i Hercegovina je, prema podacima Agencije za statistiku BiH, u 2019. godini ostvarila izvoz u vrijednosti od 11,4 milijarde KM što je manje za 3,4% u odnosu na 2018. godinu, dok je uvoz iznosio 19,4 milijarde KM⁴ što je za 1,2% više u odnosu na 2018. godinu, a navedeno ukazuje na usporavanje izvozno orijentisane proizvodnje. Pored toga, industrijska proizvodnja u Bosni i Hercegovini u 2019. godini bilježi smanjenje za 5,5% u odnosu na 2018. godinu.⁵

Prema Anketi o radnoj snazi za 2019. godinu, stopa nezaposlenosti mladih (15-24) iznosi 39% i bilježi smanjenje za 2% u odnosu na prethodnu godinu.⁶ I pored smanjenja stope nezaposlenosti mladih, ovoj kategoriji nezaposlenih osoba, zajedno sa ženama i osobama s nižim kvalifikacijama ili bez kvalifikacija, je potrebna strateška ili programska intervencija, jer se još uvijek suočava s izrazito smanjenim šansama za zaposlenje, te povećanim rizikom dugotrajne nezaposlenosti ili odlaskom u inostranstvo. Prema istom dokumentu i dalje je registrovana veoma niska stopa aktivnosti 39,10%. Također, u radno sposobnom stanovništvu još uvijek participira veliki broj osoba bez kvalifikacije (36,40%) i starijih od 50 godina (31,50%), te je primjetno smanjenje populacije.

U 2019. godini, sve izražajnije su bile situacije da poslodavci u određenim djelatnostima imaju poteškoće u pronalaženju adekvatnog kadra za upražnjena radna mjesta i sve je izraženija strukturna neravnoteža između ponude i potražnje na tržištu rada tj. neusklađenost u pogledu zanimanja, vještina ili regionalnog rasporeda. Također, na strukturu raspoložive radne snage i ukupno stanje na tržištu rada sve više utiče i migracija u inostranstvo, naročito mladih i stručnih kadrova. Prisutan je bio i značajan udio zaposlenih u neformalnoj ekonomiji u ukupnom broju zaposlenih⁷ (naročito u oblasti poljoprivrede, ali i trgovine, ugostiteljstva i građevine), što predstavlja problem nelojalne konkurencije među poslodavcima, te utiče na naplatu poreza i doprinosa kao i sagledavanje realne stope zaposlenosti i nezaposlenosti, ali i na socijalni status i prava osoba koje rade u takvom okruženju.

Prema Dijagnozi tržišta rada⁸, veličina neformalne ekonomije u BiH je procijenjena BiH od 7 do 38% BDP-a. Širok raspon procjene se objašnjava različitim periodima, uslovima mjerenja i definicijama neformalne ekonomije, te korištenjem različite metodologije. Prema Anketi o radnoj snazi i Istraživanju potrošnje domaćinstava, neformalna zaposlenost u BiH se kreće do četvrtine ukupne zaposlenosti.

Neformalna ekonomija je uglavnom prisutna u sljedećim djelatnostima:

- poljoprivreda (uključujući šumarstvo),
- građevinarstvo,
- trgovina,
- ugostiteljstvo i ostale usluge.

Najveći neformalni poslodavac je neformalna poljoprivreda. Rješavanje neformalnosti trebalo bi se usredotočiti na neformalno zapošljavanje u sektoru usluga u urbanim sredinama i građevinarstvu. Budući da je neformalna zaposlenost uglavnom koncentrisana u poljoprivredi, to može ukazivati na to da je u ruralnim područjima zastupljena veća koncentracija neformalno zaposlenih. Neformalno zaposleni radnici su manje obrazovani od formalno zaposlenih. Zaposleni u formalnom sektoru značajno su bolje plaćeni od zaposlenih u neformalnom sektoru. Politike i mjere usmjerene na smanjenje neformalne zaposlenosti u BiH još uvijek su nerazvijene. Neformalna ekonomija je u procvatu zbog „nepovoljnog poslovnog okruženja“: komplicirane procedure registracije i zatvaranja posla; visoki porezi i doprinosi; visoki fiskalni i parafiskalni nameti; nepotrebno komplicirani i skupi

⁴http://bhas.gov.ba/data/Publikacije/Saopštenja/2020/ETR_01_2019_12_0_HR.pdf

⁵http://www.bhas.gov.ba/data/Publikacije/Saopštenja/2020/IND_01_2019_12_0_SR.pdf

⁶http://www.bhas.gov.ba/data/Publikacije/Bilteni/2019/LAB_00_2019_Y1_0_BS.pdf

⁷Dijagnoza tržišta rada, Ekonomski institut, Sarajevo, 2015

⁸Labor Market Diagnosis, Economic Institute, Sarajevo, 2015

administrativni postupci koji podrazumijevaju značajan gubitak vremena; nekoordinirane i/ili nerazumne inspekcije poslovanja; itd. Kao najveći poslodavac u privatnom sektoru, neformalnu poljoprivredu prate trgovina i proizvodnja, takođe važni izvori neformalnog zapošljavanja.

Stoga, funkcionisanje javnih službi za zapošljavanje ne može biti izolirano, kako u cjelokupnom naprijed opisanom kontekstu, tako i u odnosu na ukupne globalizacijske promjene (sve izražajnije migracije i promjena demografske strukture, nepromijenjena porezna politika, uvođenje novih tehnologija, zahtjevi za povećanjem produktivnosti radne snage, itd.), te se u proteklom periodu razvijala mreža sinergijskog djelovanja, multidisciplinarna interakcija i partnerstvo sa svim sudionicima koji mogu doprinijeti poboljšanju stanja i regulisanju ponude i potražnje na tržištu rada.

Ova publikacija predstavlja izvještaj o trendovima na tržištu rada u Federaciji BiH, prema osnovnim indikatorima, na osnovu kojih se mogu sagledati stanje i ključne tendencije.

2. Prosječan broj zaposlenih osoba u Federaciji Bosne i Hercegovine

U 2019. godini nastavljen je pozitivan trend rasta broja zaposlenih osoba u Federaciji BiH iz prethodnih godina. Prema podacima Federalnog zavoda za statistiku u 2019. godini prosječno su bila zaposlena 531.483 radnika, što je u odnosu na prosjek 2018. godine (519.803) više za 11.683 radnika, odnosno 2,24%.⁹

Znatno povećanje broja zaposlenih u odnosu na 2018. godinu je evidentirano u sljedećim djelatnostima: trgovina, prerađivačka industrija, hotelijerstvo i ugostiteljstvo, informacije i komunikacije i građevinarstvo. Djelatnosti s najvećim indeksom rasta broja zaposlenih u 2019. godini u odnosu na prosjek iz 2018. godine su: Poslovanje nekretninama (180 ili 6,4%) i Hotelijerstvo i ugostiteljstvo (1.483 ili 6%).

Tabela 1: Broj zaposlenih po djelatnostima u Federaciji BiH

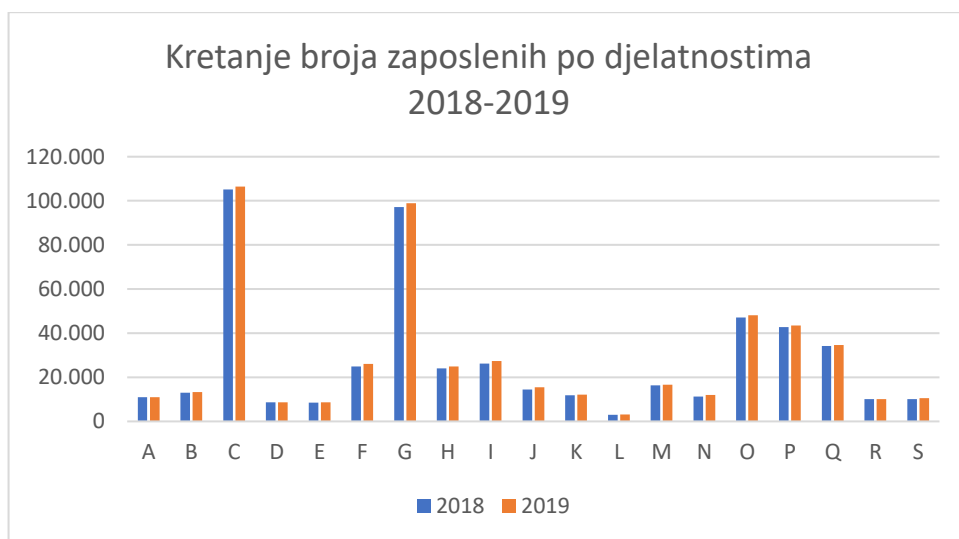
Područje		Godina		Index
		2018	2019	<u>2019</u> 2018
A	Poljoprivreda, šumarstvo i ribolov	10.940	10.989	100,45%
B	Rudarstvo	12.995	13.259	102,03%
C	Prerađivačka industrija	105.098	106.385	101,22%
D	Proizvodnja i snabdijevanje el. energijom, plinom , parom i klimatizacija	8.703	8.724	100,24%
E	Snabdijevanje vodom; uklanjanje otpadnih voda, upravljanje otpadom te djelatnos sanacije okoliša	8.552	8.652	101,17%
F	Građevinarstvo	24.936	26.007	104,29%
G	Trgovina na veliko i na malo; popravak motornih vozila i motocikala	97.110	98.951	101,90%
H	Prijevoz i skladištenje	24.062	24.857	103,30%
I	Djelatnost pružanja smještata te pripreme i usluživanja hrane (hotelijerstvo i ugostiteljstvo)	26.237	27.414	104,49%
J	Informacije i komunikacije	14.419	15.509	107,56%
K	Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	11.920	12.115	101,64%
L	Poslovanje nekretninama	3.010	3.206	106,51%
M	Stručne, naučne i tehničke djelatnosti	16.291	16.593	101,85%
N	Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	11.205	12.068	107,70%
O	Javna uprava i odbrana; obavezno socijalno osiguranje	47.133	48.077	102,00%
P	Obrazovanje	42.797	43.436	101,49%
Q	Djelatnosti zdravstvene i socijalne zaštite	34.148	34.627	101,40%
R	Umjetnost, zabava i rekreacija	10.136	10.087	99,52%
S	Ostale uslužne djelatnosti	10.109	10.527	104,13%
Ukupno u Federaciji BiH		519.803	531.483	102,25

(Izvor: Federalni zavod za statistiku)

Broj ukupno zaposlenih na teritoriji Federacije BiH obuhvata zaposlene u poslovnim subjektima - pravnim licima, obrtu i srodnim djelatnostima, odbrani/obrani i policiji. U podatak o ukupnom broju zaposlenih u Federaciji BiH uključen je broj zaposlenih u odbrani koji nije razvrstan po kantonima. Od januara 2018. godine podatke o zaposlenima Federalni zavod za statistiku preuzima od Porezne uprave Federacije BiH, a navedeni podaci su preuzeti retroaktivno i za 2017. godinu.

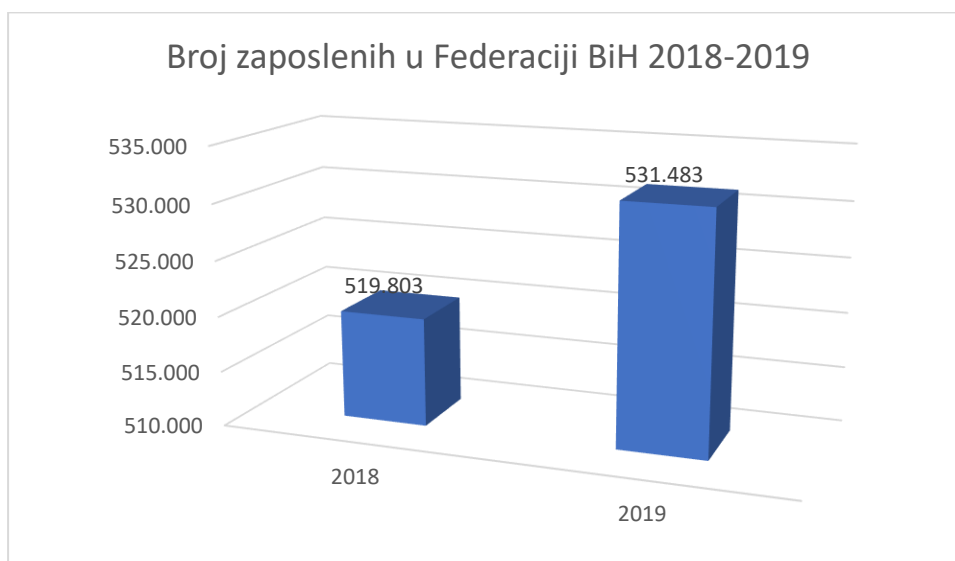
⁹Statistički godišnjak/ljetopis Federacije BiH, Federalni zavod za statistiku, Sarajevo, 2018.

Grafikon 2: Broj zaposlenih po djelatnostima u Federaciji BiH

Povećanje broja zaposlenih u 2019. u odnosu na 2018. godinu za 11.683 osobe, odnosno 2,24% prikazan je na sljedećem grafikonu.

Grafikon 3: poređenje broja zaposlenih u Federaciji BiH u 2018. i 2019. godini

3. Pregled kretanja stope zaposlenosti

Iako je zabilježen rast broja zaposlenih, stopa zaposlenosti u Federaciji BiH prema podacima iz Ankete o radnoj snazi¹⁰ u 2019. godini iznosila je 31,90%, dakle bez promjena u odnosu na prethodnu godinu.

Tabela 2: Stopa zaposlenosti u Federaciji BiH prema Anketi o radnoj snazi

Stopa zaposlenosti	Ukupno			Muškarci			Žene		
	2017	2018	2019	2017	2018	2019	2017	2018	2019
	31,90%	31,90%	31,90%	41,70%	42,00%	41,60%	23,10%	22,50%	23,00%

¹⁰Anketa o radnoj snazi 2019, Agencija za statistiku BiH, Sarajevo, 2019.

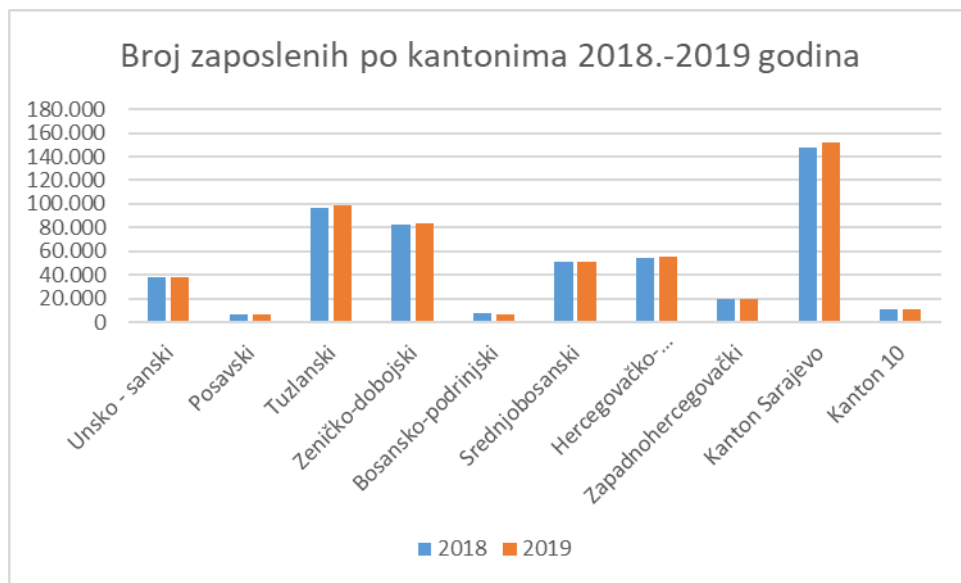
4. Pregled prosječne zaposlenosti po kantonima

Rast zaposlenosti zabilježen je u svim kantonima osim u Bosansko-podrinjskom kantonu. Najveće povećanje broja zaposlenih u odnosu na 2018. godinu je evidentirano u Kantonu Sarajevo za 4.546 osoba, te u Tuzlanskom kantonu za 2.606 osoba.

Tabela 3: Broj zaposlenih po kantonima¹¹

Kantoni	Godina		Index
	2018	2019	$\frac{2019}{2018}$
Unsko - sanski	37.687	38.220	101,41
Posavski	6.497	6.549	100,80
Tuzlanski	96.461	99.067	102,70
Zeničko-dobojski	82.688	84.169	101,79
Bosansko-podrinjski	7.291	7.083	97,15
Srednjobosanski	50.957	51.583	101,23
Hercegovačko-neretvanski	54.133	55.213	102,00
Zapadnohercegovački	19.322	20.020	103,61
Kanton Sarajevo	147.848	152.394	103,07
Kanton 10	10.723	10.906	101,71
Federacija BiH - Ukupno	513.607	525.204	102,26

Grafikon 4: Broj zaposlenih po kantonima

¹¹ U ovoj tabeli u podatak o broju zaposlenih po kantonima nije uključen broj zaposlenih u odbrani koji Federalni zavod za statistiku ne razvrstava po kantonima

5. Neto i bruto plaće u Federaciji Bosne i Hercegovine po djelatnostima

Rast prosječne neto i bruto plaće u Federaciji Bosne i Hercegovine u 2019. u odnosu na 2018. godinu zabilježen je u svim djelatnostima.

Najveće povećanja prosječne neto i bruto plaće zabilježeno je u sljedećim djelatnostima: umjetnost, zabava i rekreacija (12,79% neto i 13,43% bruto), finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja (9,55% neto i 9,69% bruto) i poslovanje nekretninama (8,96% neto i 9,67% bruto). Najveća neto i bruto plaća zabilježena je u djelatnosti proizvodnje i snabdijevanja električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija (1.691 KM odnosno 2.642 KM), a potom slijedi finansijska djelatnost i djelatnost osiguranja (1.652 KM, odnosno 2.593 KM).

Tabela 4: Neto i bruto plaće u Federaciji BiH po djelatnostima

Područja		2018		2019		<u>2019</u> 2018	<u>2019</u> 2018
		Neto plaća	Bruto plaća	Neto plaća	Bruto plaća	% Neto plaća	% Bruto plaća
A	Poljoprivreda, šumarstvo i ribolov	858	1.303	899	1.369	104,78%	105,07%
B	Rudarstvo	1.007	1.544	1.015	1.561	100,79%	101,10%
C	Prerađivačka industrija	646	973	677	1.022	104,80%	105,04%
D	Proizvodnja i snabdijevanje el. energijom, plinom, parom i klimatizacija	1.640	2.558	1.691	2.642	103,11%	103,28%
E	Snabdijevanje vodom; uklanjanje otpadnih voda, upravljanje otpadom te djelatnos sanacije okoliša	894	1.362	917	1.400	102,57%	102,79%
F	Građevinarstvo	586	883	630	951	107,51%	107,70%
G	Trgovina na veliko i na malo; popravak motornih vozila i motocikala	649	987	694	1.054	106,93%	106,79%
H	Prijevoz i skladištenje	879	1.344	894	1.369	101,71%	101,86%
I	Djelatnost pružanja smještata te pripreme i usluživanja hrane (hotelijerstvo i ugostiteljstvo)	536	809	545	824	101,68%	101,85%
J	Informacije i komunikacije	1.309	2.042	1.363	2.131	104,13%	104,36%
K	Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	1.508	2.364	1.652	2.593	109,55%	109,69%
L	Poslovanje nekretninama	770	1.179	839	1.293	108,96%	109,67%
M	Stručne, naučne i tehničke djelatnosti	1.060	1.649	1.075	1.675	101,42%	101,58%
N	Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	609	927	613	934	100,66%	100,76%
O	Javna uprava i odbrana; obavezno socijalno osiguranje	1.275	1.978	1.323	2.054	103,76%	103,84%
P	Obrazovanje	897	1.383	954	1.475	106,35%	106,65%
Q	Djelatnosti zdravstvene i socijalne zaštite	1.196	1.858	1.284	1.998	107,36%	107,53%
R	Umjetnost, zabava i rekreacija	649	990	732	1.123	112,79%	113,43%
S	Ostale uslužne djelatnosti	1.025	1.576	1.064	1.648	103,80%	104,57%

6. Prosječan broj nezaposlenih osoba u Federaciji Bosne i Hercegovine

Prosječan broj nezaposlenih u Federaciji BiH u 2019. godini bio je 313.570 i u odnosu na prosjek 2018. godine (335.611) manji je za 22.041, odnosno 6,57%.

Tabela 5: Broj nezaposlenih osoba u Federaciji BiH po mjesecima

Mjesec	Godina		Index
	2018	2019	$\frac{2019}{2018}$
januar	350.217	328.503	93,80
februar	348.639	326.266	93,58
mart	343.207	321.618	93,71
april	337.127	314.069	93,16
maj	331.519	308.607	93,09
juni	330.647	308.443	93,28
juli	333.610	310.185	92,98
avgust	334.315	311.150	93,07
septembar	330.579	309.493	93,62
oktobar	328.895	308.214	93,71
novembar	328.663	308.433	93,84
decembar	329.907	307.864	93,32
Federacija BiH - Ukupno	335.611	313.570	93,43

Grafikon 5: Broj nezaposlenih osoba u Federaciji BiH po mjesecima

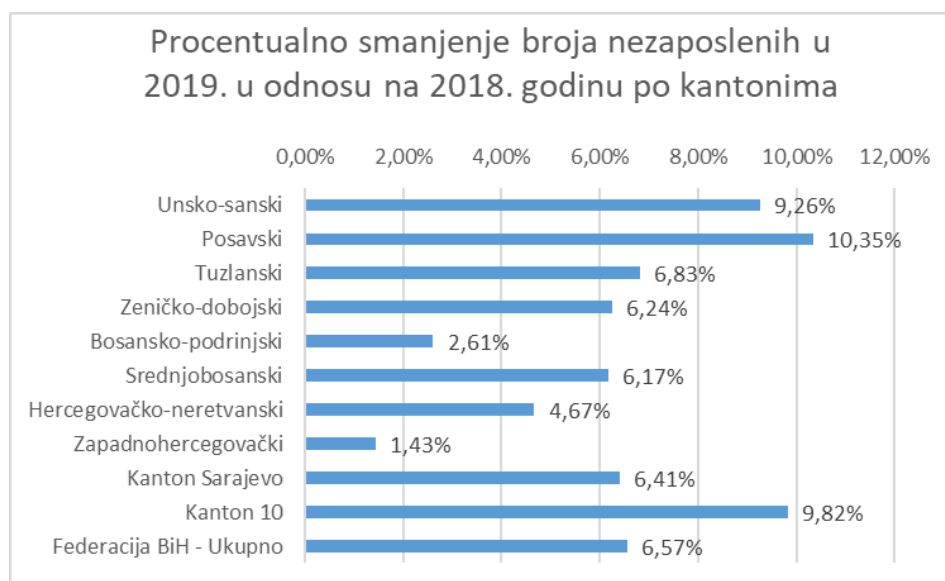
U 2019. godini je zabilježeno smanjenje nezaposlenosti u Federaciji BiH u odnosu na 2018. godinu za 6,57%. U nastavku je prikazan pregled smanjenja broja nezaposlenih osoba po svim kantonima:

- U Unsko-sanskom kantonu je smanjen broj nezaposlenih za 9,26%.
- U Posavskom kantonu zabilježeno je manje nezaposlenih za 10,35%.
- U Tuzlanskom kantonu je manji broj nezaposlenih za 6,83%.
- U Zeničko-dobojskom kantonu broj nezaposlenih manji je za 6,24%.
- U Bosansko-podrinjskom kantonu broj nezaposlenih je smanjen za 2,61%.
- U Srednjobosanskom kantonu je zabilježeno smanjenje broja nezaposlenih osoba za 6,17%.
- U Hercegovačko-neretvanskom kantonu zabilježeno je smanjenje broja nezaposlenih za 4,67%.
- U Zapadnohercegovačkom kantonu je zabilježeno smanjenje nezaposlenosti za 1,43%.
- U Kantonu Sarajevo broj nezaposlenih smanjen je za 6,41%.
- U Kantonu 10 evidentirano je smanjenje broja nezaposlenih za 9,82%.

Tabela 6: Broj nezaposlenih osoba po kantonima

Kantoni	Godina		Razlika	Index
	2018	2019		<u>2019</u> 2018
Unsko-sanski	39.495	35.838	-3.657	90,74
Posavski	4.566	4.093	-473	89,65
Tuzlanski	80.989	75.460	-5.529	93,17
Zeničko-dobojski	59.380	55.674	-3.707	93,76
Bosansko-podrinjski	3.178	3.095	-83	97,39
Srednjobosanski	35.495	33.303	-2.192	93,83
Hercegovačko-neretvanski	30.652	29.221	-1.431	95,33
Zapadnohercegovački	10.702	10.549	-153	98,57
Kanton Sarajevo	63.649	59.570	-4.079	93,59
Kanton 10	7.503	6.766	-737	90,18
Federacija BiH - Ukupno	335.611	313.570	-22.039	93,43

Grafikon 6: Procent smanjenja broja nezaposlenih po kantonima

7. Pregled kretanja stope nezaposlenosti

Prosječna evidenciona stopa nezaposlenosti u Federaciji BiH u 2019. godini iznosila je 18,40% i ima tendenciju pada (0,80%) u odnosu na prethodnu godinu.

Tabela 7: Stopa nezaposlenosti u Federaciji BiH prema Anketi o radnoj snazi

Stopa nezaposlenosti	Ukupno			Muškarci			Žene		
	2017	2018	2019	2017	2018	2019	2017	2018	2019
	20,00%	19,20%	18,40%	19,20%	17,80%	16,30%	21,50%	21,50%	21,70%

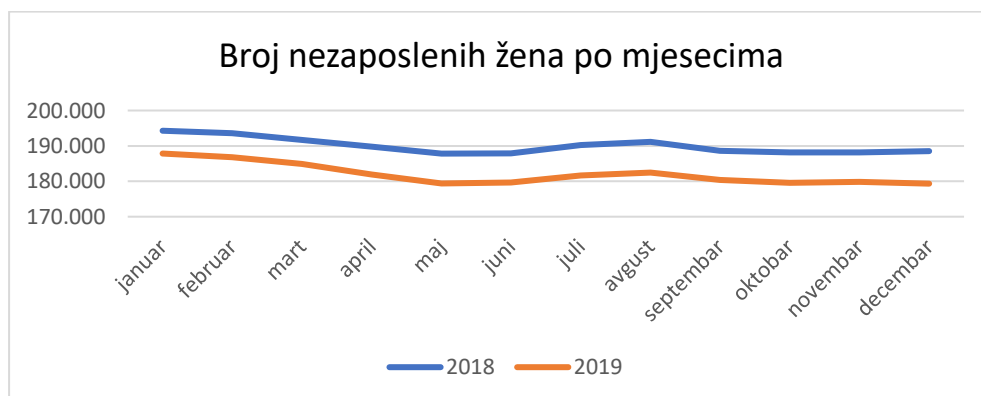
8. Spolna struktura nezaposlenih osoba

U Federaciji BiH u 2019. godini od ukupnog prosječnog broja (313.570) nezaposlenih osoba 131.575 su muškarci, što je manje za 14.042 ili 9,64% u odnosu na prethodnu godinu, a 181.995 su nezaposlene žene, što je manje za 7.998 ili 4,20% u odnosu na prethodnu godinu. Posmatrajući spolnu strukturu nezaposlenih osoba, očigledno je da se broj nezaposlenih žena znatno sporije i u manjem obimu smanjuje u odnosu na muškarce. Tako su u 2017. godini žene činile 52%, u 2018. godini 57%, a u 2019. godini 58% od ukupnog broja nezaposlenih osoba u Federaciji BiH. Pregled broja nezaposlenih žena u Federaciji BiH u 2018. i 2019. godini dat je u sljedećoj tabeli.

Tabela 8: Broj nezaposlenih žena u Federaciji BiH po mjesecima

Mjesec	Godina		Index
	2018	2019	<u>2019</u> <u>2018</u>
januar	194.288	187.847	96,68
februar	193.574	186.798	96,50
mart	191.703	184.884	96,44
april	189.789	181.891	95,84
maj	187.823	179.425	95,53
juni	187.859	179.705	95,66
juli	190.249	181.650	95,48
avgust	191.153	182.500	95,47
septembar	188.583	180.421	95,67
oktobar	188.192	179.617	95,44
novembar	188.205	179.862	95,57
decembar	188.503	179.336	95,14
Federacija BiH - Ukupno	189.993	181.995	95,79

Grafikon 7: Broj nezaposlenih žena u Federaciji BiH po mjesecima

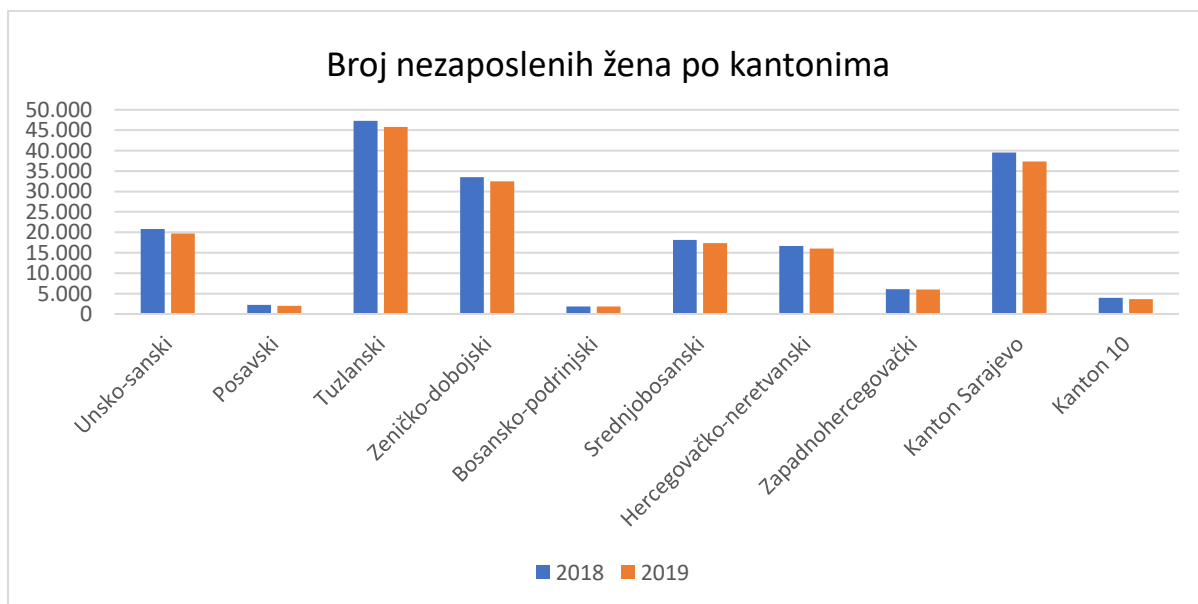

Posmatrano po kantonima, evidentiran je pad broja nezaposlenih žena u svim kantonima. Najveći indeks pada broja nezaposlenih žena evidentiran je u Posavskom kantonu (10,46%), Kantonu 10 (8,08%) i Kantonu Sarajevo (5,55%).

Tabela 9: Broj nezaposlenih žena u Federaciji BiH po kantonima

Kantoni	Godina		Index
	2018	2019	$\frac{2018}{2017}$
Unsko-sanski	20.764	19.680	94,78
Posavski	2.220	1.990	89,64
Tuzlanski	47.261	45.784	96,87
Zeničko-dobojski	33.527	32.480	96,88
Bosansko-podrinjski	1.869	1.811	96,90
Srednjobosanski	18.118	17.315	95,57
Hercegovačko-neretvanski	16.673	15.990	95,90
Zapadnohercegovački	6.050	5.950	98,35
Kanton Sarajevo	39.573	37.375	94,45
Kanton 10	3.938	3.620	91,92
Federacija BiH - Ukupno	189.993	181.995	95,79

Grafikon 7: Broj nezaposlenih žena u Federaciji BiH po kantonima

9. Kvalifikaciona struktura nezaposlenih osoba

Stručne osobe čine 68,42% od ukupnog broja nezaposlenih u 2019. godini, dok nestručne osobe čine 31,58%.

Broj stručnih osoba koje traže zaposlenje u Federaciji BiH u 2019. godini, u odnosu na 2018. godinu, manji je za 6,89%.

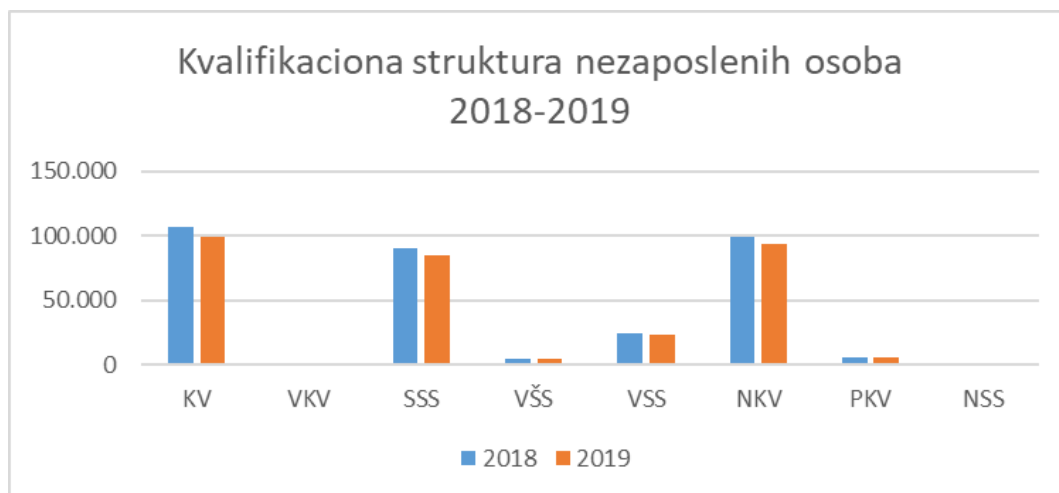
U svim stepenima stručnosti smanjen je broj nezaposlenih osoba. Tako je broj nezaposlenih visoko kvalifikovanih radnika (VKV) smanjen za 14,19%, kvalifikovanih radnika (KV) za 7,82%, zatim osoba sa srednjom stručnom spremom (SSS) za 6,23%, sa visokom stručnom spremom (VSS) za 5,87% i sa višom stručnom spremom (VŠS) 0,38%.

Broj nestručnih osoba koje traže zaposlenje u Federaciji BiH u 2019. godini, u odnosu na 2018. godinu, manji je za 5,87%. Smanjen je broj nezaposlenih osoba sa nižom stručnom spremom (NSS) za 4,10%, polukvalifikovanih (PKV) osoba za 10,43% i nekvalifikovanih osoba (NKV) za 5,55%.

Tabela 10: Broj nezaposlenih u Federaciji BiH po stručnoj spreml

Broj nezaposlenih					Index
Stručna sprema	2018	%	2019	%	<u>2019</u> 2018
Stručna lica	229.631	68,83%	213.812	68,42%	93,11%
KV	107.566	32,05%	99.149	31,62%	92,18%
VKV	1.309	0,39%	1.123	0,36%	85,81%
SSS	91.063	27,13%	85.299	27,20%	93,67%
VŠS	5.294	1,58%	5.274	1,68%	99,62%
VSS	24.399	7,27%	22.967	7,32%	94,13%
Nestručna lica	105.980	31,17%	99.759	31,58%	94,13%
NKV	99.397	29,62%	93.881	29,94%	94,45%
PKV	6.051	1,80%	5.420	1,73%	89,57%
NSS	533	0,16%	458	0,15%	85,90%
Federacija BiH - Ukupno	335.611	100,00%	313.570	100,00%	93,43%

Grafikon 8: Broj nezaposlenih u Federaciji BiH po stručnoj spreml

10. Dobna struktura nezaposlenih osoba

Smanjenje broja nezaposlenih u 2019. u odnosu na 2018. godinu zabilježeno je u svim dobnim kategorijama osim u kategoriji osoba starijih od 60 godina, kao kategoriji osoba koje se teže zapošljavaju na tržištu rada.

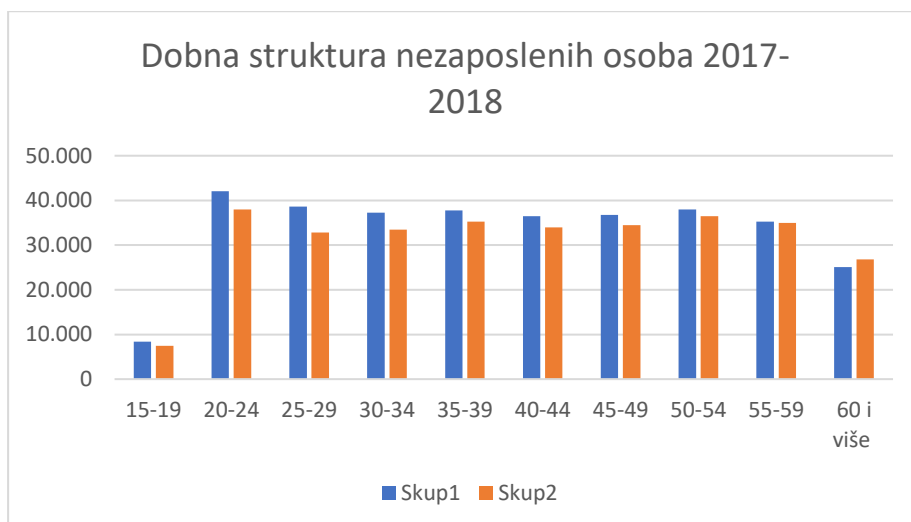
U 2019. godini prema starosnoj strukturi najbrojnije među registriranim nezaposlenim osobama bile su osobe dobi između 30 i 49 godina (137.132 ili 43,73%), zatim stariji od 50 godina (98.259 ili 31,33%), te mladi do 30 godina (78.179 ili 24,93%).

U odnosu na 2018. godinu, broj mladih nezaposlenih osoba dobi do 30 godina manji je za 10.906 ili 12,24%, a broj osoba dobi između 30 i 49 godina manji je za 11.107 ili 7,49%, dok je broj osoba dobi od 50 i više godina ostao skoro isti kao i prethodne godine. Prema Anketi o radnoj snazi za 2019. godinu, stopa nezaposlenosti mladih (15-24) iznosi 39% i bilježi značajno smanjenje za 2% u odnosu na prethodnu godinu.

Tabela 11: Broj nezaposlenih u Federaciji BiH po dobi

Kantoni	Godina		Index
	2018	2019	<u>2019</u> 2018
15-19	8.373	7.427	88,70%
20-24	42.063	37.942	90,20%
25-29	38.648	32.810	84,89%
30-34	37.233	33.463	89,87%
35-39	37.776	35.217	93,23%
40-44	36.444	33.955	93,17%
45-49	36.786	34.497	93,78%
50-54	38.000	36.492	96,03%
55-59	35.218	34.989	99,35%
60 i više	25.070	26.778	106,81%
Federacija BiH - Ukupno	335.611	313.570	93,43%

Grafikon 9: Broj nezaposlenih u Federaciji BiH po dobi

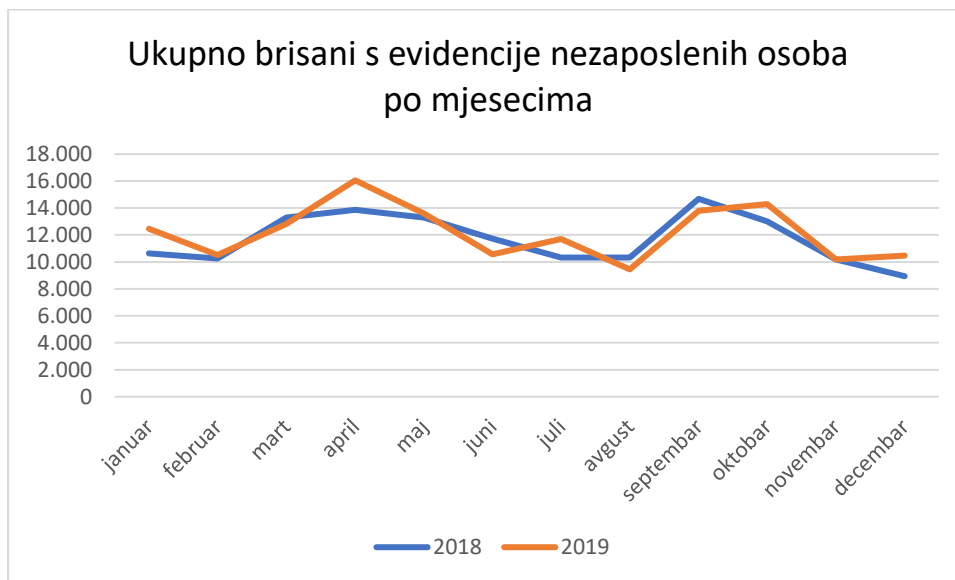
11. Ukupno brisani s evidencije nezaposlenih osoba

Broj brisanih osoba iz evidencije nezaposlenih u 2019. u odnosu na 2018. godinu veći je 3,82%

Tabela 12: Broj brisanih s evidencije nezaposlenih u Federaciji BiH po mjesecima

Mjesec	Godina		Index
	2018	2019	
januar	10.623	12.466	117,35%
februar	10.249	10.521	102,65%
mart	13.296	12.814	96,37%
april	13.873	16.052	115,71%
maj	13.294	13.594	102,26%
juni	11.726	10.573	90,17%
juli	10.325	11.693	113,25%
avgust	10.316	9.448	91,59%
septembar	14.680	13.790	93,94%
oktobar	13.003	14.293	109,92%
novembar	10.191	10.181	99,90%
decembar	8.938	10.463	117,06%
Federacija BiH - Ukupno	140.514	145.888	103,82%

Grafikon 10: Broj brisanih s evidencije nezaposlenih u Federaciji BiH po mjesecima

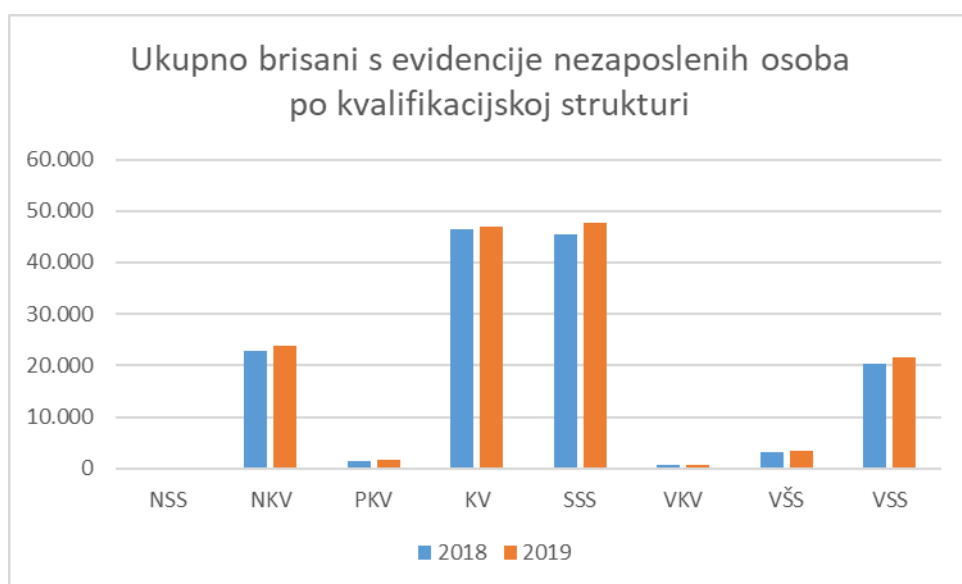

Povećanje broja ukupno brisanih iz evidencije nezaposlenih bilježi se u svim stručnim spremama.

Tabela 13: Broj brisanih s evidencije nezaposlenih u Federaciji BiH po stručnoj spremi

Stručna sprema	Godina		Index
	2018	2019	
NSS	131	157	119,85
NKV	22.717	23.719	104,41
PKV	1.538	1.648	107,15
KV	46.544	47.064	101,12
SSS	45.538	47.823	105,02
VKV	568	598	105,28
VŠS	3150	3.421	108,60
VSS	20.328	21.458	105,56
Federacija BiH - Ukupno	140.514	145.888	103,82

Grafikon 11: Broj brisanih s evidencije nezaposlenih u Federaciji BiH po stručnoj spremi

12. Brisani s evidencije nezaposlenih osoba zbog zaposlenja

U 2019. godini sa evidencija kantonalnih službi za zapošljavanje zbog zaposlenja brisano je ukupno 97.950 osoba, što u odnosu na 2018. godinu predstavlja neznatno povećanje za 565 osoba ili 0,58%, što ukazuje na trend usporavanja ovog indikatora.

Tabela 14: Broj brisanih s evidencije nezaposlenih u Federaciji BiH zbog zaposlenja po mjesecima

Mjesec	Godina		Index
	2018	2019	<u>2019</u> 2018
januar	6.931	8.005	115,50
februar	6.765	6.832	100,99
mart	9.136	8.977	98,26
april	10.277	11.422	111,14
maj	10.067	9.127	90,66
juni	8.415	7.317	86,95
juli	7.411	8.103	109,34
avgust	6.438	5.664	87,98
septembar	11.070	10.420	94,13
oktobar	8.521	9.186	107,80
novembar	6.605	6.353	96,18
decembar	5.749	6.544	113,83
Federacija BiH - Ukupno	97.385	97.950	100,58

Grafikon 12: Broj brisanih s evidencije nezaposlenih u Federaciji BiH zbog zaposlenja po mjesecima

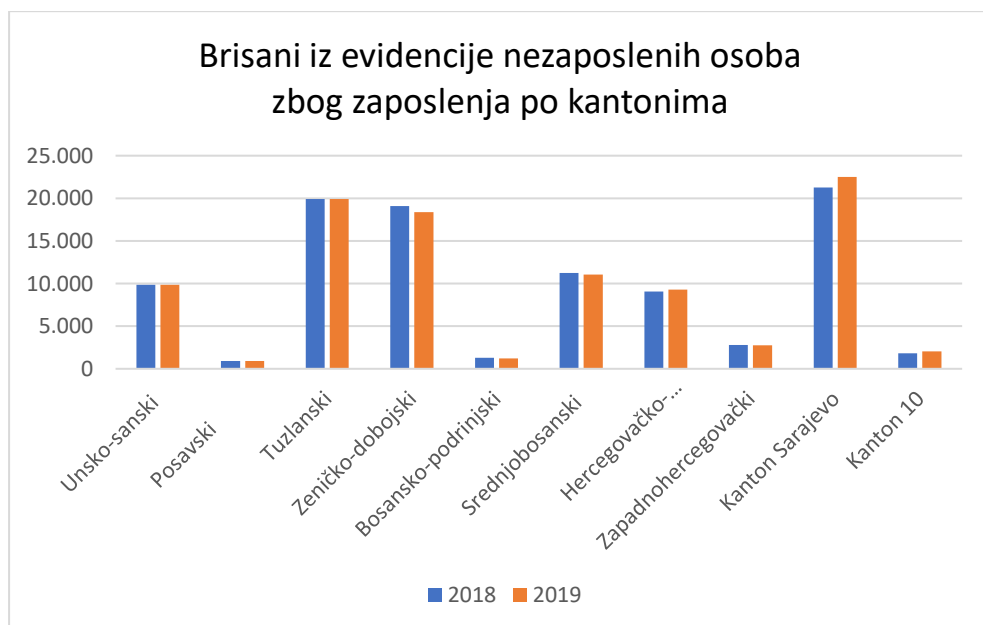

Posmatrano po kantonima, u 2019. godini broj brisanih osoba iz evidencije službi za zapošljavanje zbog zaposlenja bio je sljedeći:

Tabela 15: Broj brisanih s evidencije nezaposlenih u Federaciji BiH zbog zaposlenja po kantonima

Kanton	Godina		Index
	2018	2019	$\frac{2019}{2018}$
Unsko-sanski	9.848	9.845	99,97%
Posavski	920	934	101,52%
Tuzlanski	19.923	19.920	99,98%
Zeničko-dobojski	19.108	18.384	96,21%
Bosansko-podrinjski	1.262	1.211	94,46%
Srednjobosanski	11.244	11.057	98,34%
Hercegovačko-neretvanski	9.079	9.290	102,32%
Zapadnohercegovački	2.805	2.764	98,54%
Kanton Sarajevo	21.280	22.499	105,73%
Kanton 10	1.814	2.046	112,79%
Federacija BiH - Ukupno	97.385	97.950	100,58

Grafikon 12: Broj brisanih s evidencije nezaposlenih u Federaciji BiH zbog zaposlenja po kantonima

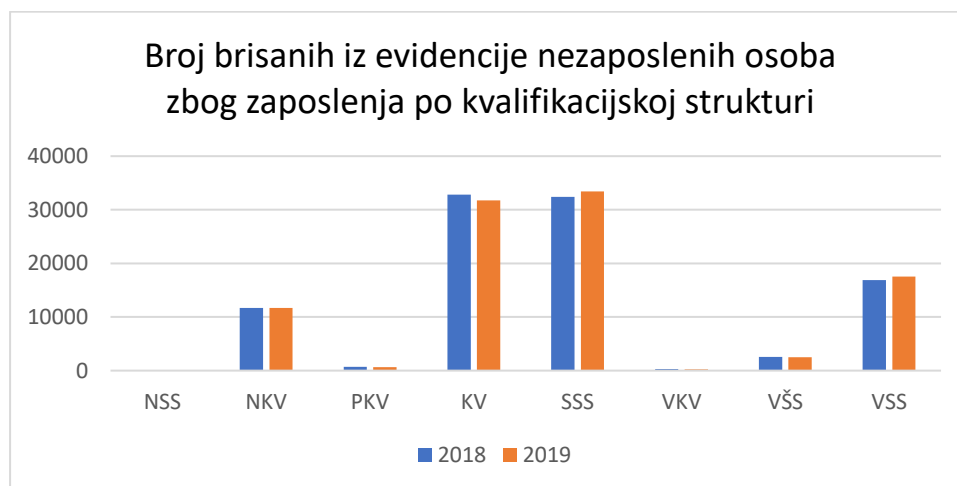
Posmatrano po kvalifikacijskoj strukturi, sa evidencije nezaposlenih najviše su brisani zbog zaposlenja osobe sa SSS (33.447), zatim KV radnici (31.766), koji su prošle godine bili na prvom mjestu, a potom osobe VSS (17.569) kojih je za 4,20% više brisano sa evidencije nezaposlenih osoba u odnosu na 2018. godinu.

Povećanje broja brisanih zbog zaposlenja u 2019. u odnosu na 2018. godinu bilježi se među nekvalifikovanim, te osobama sa srednjom stručnom spremom i visokom stručnom spremom.

Tabela 16: Broj brisanih s evidencije nezaposlenih u Federaciji BiH zbog zaposlenja po stručnoj spremi

Stručna sprema	Godina		Index
	2018	2019	$\frac{2019}{2018}$
NSS	46	44	95,65
NKV	11.686	11.697	100,09
PKV	710	673	94,79
KV	32.831	31.766	96,76
SSS	32.406	33.447	103,21
VKV	303	254	83,83
VŠS	2.542	2.500	98,35
VSS	16.861	17.569	104,20
Federacija BiH - Ukupno	97.385	97.950	100,58

Grafikon 13: Broj brisanih s evidencije nezaposlenih u Federaciji BiH zbog zaposlenja po stručnoj spremi

13. Ukupno prijavljeni na evidenciju nezaposlenih osoba

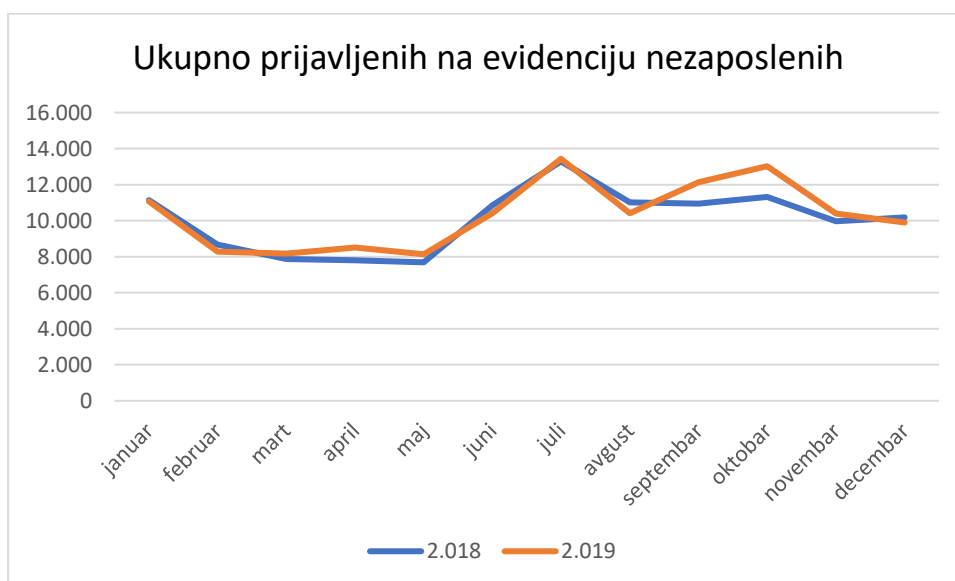
U skladu sa Zakonom o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba i Pravilnikom o evidencijama u oblasti zapošljavanja, u 2019. godini u Federaciji BiH na evidenciju službi za zapošljavanje prijavljene su 123.844 osobe, što je za 22.044 manje u odnosu na broj ukupno brisanih sa evidencije nezaposlenih (145.888 osoba).

Također, u 2019. godini u odnosu na 2018. godinu bilježi se rast prijavljenih na evidenciju nezaposlenih u Federaciji BiH za 2,59%. Povećanje broja ukupno prijavljenih na evidenciju nezaposlenih u Federaciji BiH u 2019. godini u odnosu na 2018. bilježi se u martu, aprilu, maju, julu, septembru, oktobru i novembru.

Tabela 17: Broj prijavljenih na evidenciju nezaposlenih u Federaciji BiH po mjesecima

Mjesec	Godina		Indeks 2019 2018
	2018	2019	
januar	11.141	11.062	99,29%
februar	8.671	8.284	95,54%
mart	7.864	8.166	103,84%
april	7.793	8.503	109,11%
maj	7.686	8.132	105,80%
juni	10.854	10.409	95,90%
juli	13.288	13.434	101,10%
avgust	11.021	10.413	94,48%
septembar	10.944	12.133	110,86%
oktobar	11.319	13.014	114,97%
novembar	9.959	10.400	104,43%
decembar	10.182	9.894	97,17%
Federacija BiH - Ukupno	120.722	123.844	102,59%

Grafikon 14: Broj prijavljenih na evidenciju nezaposlenih u Federaciji BiH po mjesecima

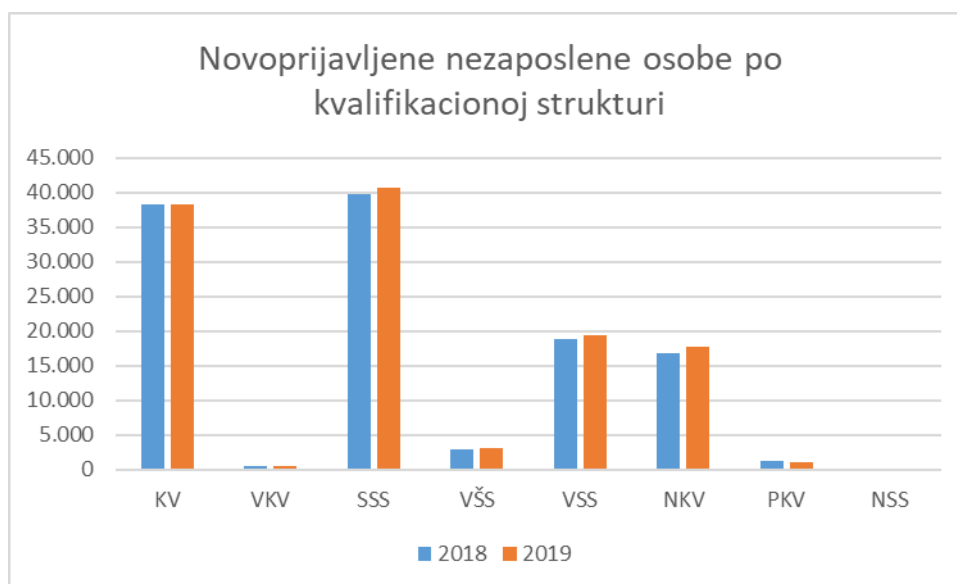
Među ukupno prijavljenim kod nestručnih lica u odnosu na 2018. godinu se bilježi rast od 2,69%, a kod stručnih lica za 2,57%.

Od nestručnih lica najveći porast bilježe osobe NSS spreme, i to za 7,89%, a od stručnih lica prednjače osobe sa VŠS spremom kojih je u 2019. godini među ukupno prijavljenim na evidenciju nezaposlenih više za 5,77%.

Tabela 18: Broj prijavljenih na evidenciju nezaposlenih u Federaciji BiH po stručnoj spremi

Stručna sprema	Godina				Index
	2018	%	2019	%	$\frac{2019}{2018}$
Stručna lica	101.955	84,45%	104.572	84,44%	102,57
KV	38.312	31,74%	39.037	31,52%	101,89
VKV	430	0,36%	409	0,33%	95,12
SSS	40.666	33,69%	41.988	33,90%	103,25
VŠS	3.152	2,61%	3.334	2,69%	105,77
VSS	19.395	16,07%	19.804	15,99%	102,11
Nestručna lica	18.767	15,55%	19.272	15,56%	102,69
NKV	17673	14,64%	18.162	14,67%	102,77
PKV	1018	0,84%	1.028	0,83%	100,98
NSS	76	0,06%	82	0,07%	107,89
Federacija BiH - Ukupno	120.722	100,00%	123.844	100,00%	102,59

Grafikon 14: Broj prijavljenih na evidenciju nezaposlenih u Federaciji BiH po stručnoj spremi

14. Prijavljeni na evidenciju nezaposlenih osoba po prestanku radnog odnosa

Broj prijavljenih na evidenciju nezaposlenih po prestanku radnog odnosa u 2019. godini veći je za 5,95% u odnosu na 2018. godinu. Najveći rast ovog indikatora bilježi se u aprilu 2019. godine, i to za 32,22% u odnosu na isti period iz prethodne godine.

Najveći udio osoba iz ovog indikatora je imao prekid radnog odnosa po osnovu prestanka ugovora o radu na određeno vrijeme i sporazumni raskid ugovora o radu.

Tabela 19: Broj prijavljenih na evidenciju nezaposlenih u Federaciji BiH po prestanku radnog odnosa po mjesecima

Mjesec	Godina		Index
	2018	2019	
januar	7.833	8.557	109,24
februar	5.810	5.644	97,14
mart	5.255	5.744	109,31
april	4.746	6.275	132,22
maj	5.608	6.147	109,61
juni	5.878	5.503	93,62
juli	7.010	8.224	117,32
avgust	7.820	7.334	93,79
septembar	6.469	7.565	116,94
oktobar	7.158	7.499	104,76
novembar	6.621	6.727	101,60
decembar	7.468	7.082	94,83
Federacija BiH - Ukupno	77.676	82.301	105,95

Grafikon 15: Broj prijavljenih na evidenciju nezaposlenih u Federaciji BiH po prestanku radnog odnosa po mjesecima

15. Ukupno prijavljenih i brisanih sa evidencije nezaposlenih osoba u Federaciji BiH

U 2019. godini registrirano je ukupno 97.767 osoba koje su brisane sa evidencije nezaposlenih po osnovu zaposlenja, što je za 15.466 više od broja osoba koje su prijavljene na evidenciju nezaposlenih po osnovu prestanka radnog odnosa (82.301).

U 2019. godini ukupno brisanih sa evidencije nezaposlenih u Federaciji BiH više je za 5.271.

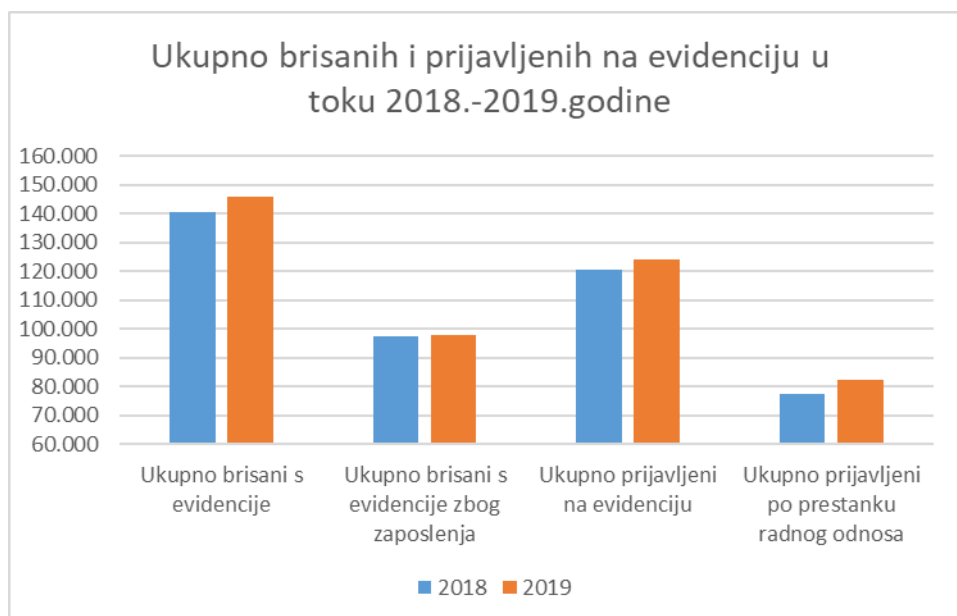
Broj brisanih sa evidencije nezaposlenih zbog zaposlenja je u odnosu na 2018. godinu veći je za samo 382, što ukazuje na činjenicu da ovaj indikator stagnira i da je povećan broj brisanih zbog drugih razloga.

Istovremeno, povećan je i broj prijavljenih na evidenciju nezaposlenih po prestanku radnog odnosa za 4.569 osoba.

Tabela 20: Broj ukupno prijavljenih na evidenciju i brisanih s evidencije nezaposlenih u Federaciji BiH

Ukupno prijavljenih i brisanih sa evidencije nezaposlenih osoba u Federaciji BiH	Godina		Indeks
	2018	2019	2019 2018
Ukupno brisani s evidencije	140.514	145.888	103,82
Ukupno brisani s evidencije zbog zaposlenja	97.385	97.950	100,58
Ukupno prijavljeni na evidenciju	120.722	123.844	102,59
Ukupno prijavljeni po prestanku radnog odnosa	77.732	82.301	105,88

Grafikon 16: Broj ukupno prijavljenih na evidenciju i brisanih s evidencije nezaposlenih u Federaciji BiH

16. Posredovanje u zapošljavanju

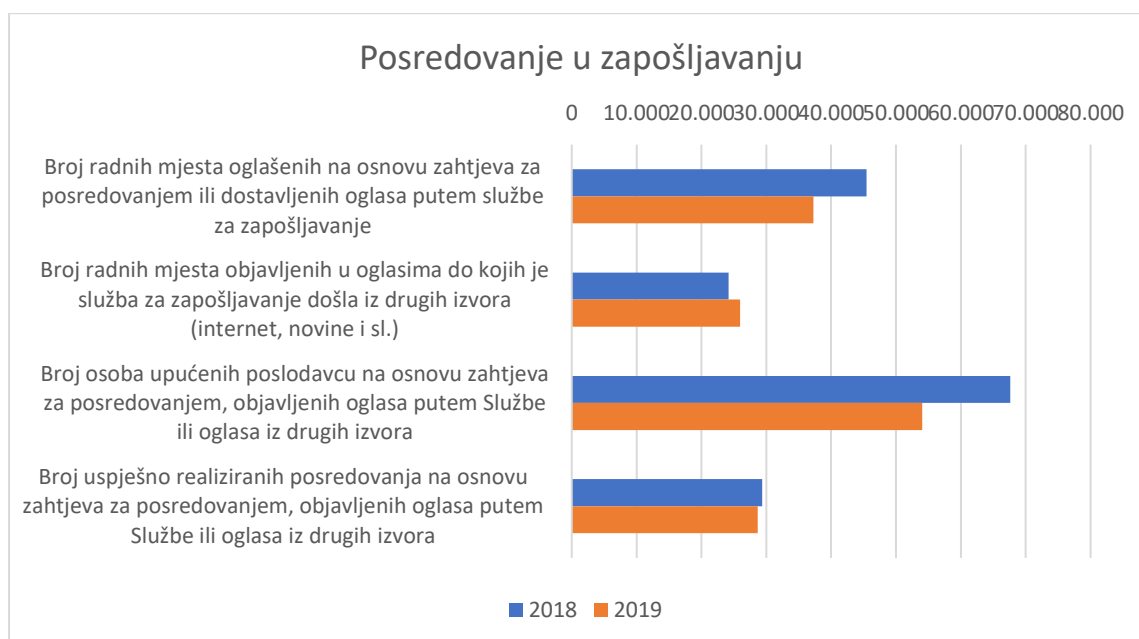
Analizirajući aktivnosti vezane za oglašavanje slobodnih radnih mjesta i posredovanje u zapošljavanju, primjetan je pad broja radnih mjesta oglašanih u 2019. godini u službama za zapošljavanje, na osnovu dostavljenih zahtjeva poslodavaca, i to za 18,06% u odnosu na 2018. godinu. Kao i prethodne godine, u 2019. godini je primjetan porast broja radnih mjesta oglašanih i prikupljenih iz drugih izvora, ali samo za 3,28%% u odnosu na 2018. godinu.

U navedenom periodu znatno je smanjen broj nezaposlenih osoba koje su službe za zapošljavale upućivale na navedena oglašena radna mjesta, čak za 20,12%, što je vidljivo iz table koja slijedi. Ovaj podatak je između ostalog i rezultat nedostatka osoba s kvalifikacijama i vještinama koje su poslodavci zahtjevali u oglasima, nedovoljno prihvatljivi ponuđeni uslovi rada, prije svega plata, ali i migracije uglavnom u zemlje Evropske unije.

Tabela 21: Pokazatelji o posredovanju u zapošljavanju

Posredovanje u zapošljavanju	Godina		Index
	2018	2019	$\frac{2019}{2018}$
Broj radnih mjesta oglašanih na osnovu zahtjeva za posredovanjem ili dostavljenih oglasa putem službe za zapošljavanje	45.466	37.258	81,94
Broj radnih mjesta objavljenih u oglasima do kojih je služba za zapošljavanje došla iz drugih izvora (internet, novine i sl.)	24.164	25.958	103,28
Broj osoba upućenih poslodavcu na osnovu zahtjeva za posredovanjem, objavljenih oglasa putem Službe ili oglasa iz drugih izvora	67.625	54.025	79,88
Broj uspješno realiziranih posredovanja na osnovu zahtjeva za posredovanjem, objavljenih oglasa putem Službe ili oglasa iz drugih izvora	29.364	28.670	97,63

Grafikon 17: Pokazatelji o posredovanju u zapošljavanju

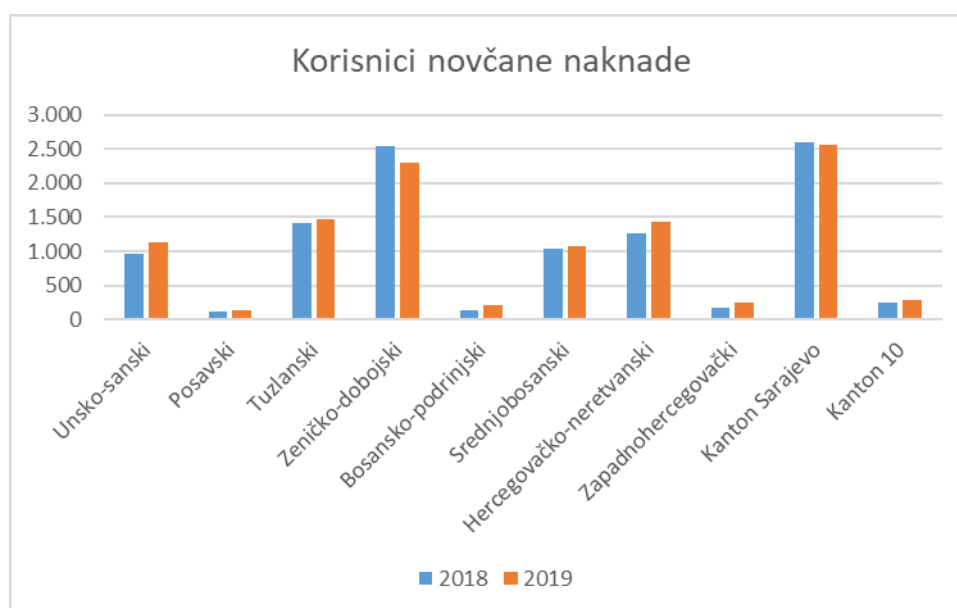
17. Nezaposlene osobe korisnici novčane naknade

Pravo na novčanu naknadu za vrijeme nezaposlenosti stiče nezaposlena osoba koja u trenutku prestanka radnog odnosa ima najmanje osam mjeseci rada neprekidno ili osam mjeseci sa prekidima u posljednjih 18 mjeseci. Visinu novčane naknade čini 40% prosječne neto plaće isplaćene u Federaciji BiH u posljednja tri mjeseca prije prestanka radnog odnosa nezaposlene osobe, a koju objavljuje Federalni zavod za statistiku. Novčana naknada se, ovisno o vremenu provedenom na radu, utvrđuje u trajanju od tri do 24 mjeseca, ukoliko se u toku trajanja prava ne promijene okolnosti koje utiču na dužinu trajanja naknade. U 2019. godini u Federaciji BiH, novčanu naknadu koristilo je prosječno mjesečno 10.849 nezaposlenih osoba, što u odnosu na 2018. godinu predstavlja povećanje broja korisnika ovog prava za 362 ili 3,45%.

Tabela 22: Broj korisnika novčane naknade

KANTONI	Godina		Indeks
	2018	2019	$\frac{2019}{2018}$
Unsko-sanski	960	1.123	117,01
Posavski	123	130	106,03
Tuzlanski	1.406	1.465	104,23
Zeničko-dobojski	2.542	2.304	90,63
Bosansko-podrinjski	139	209	150,42
Srednjobosanski	1.038	1.074	103,50
Hercegovačko-neretvanski	1.263	1.441	114,06
Zapadnohercegovački	177	247	139,64
Kanton Sarajevo	2.593	2.561	98,77
Kanton 10	246	293	119,28
Federacija BiH - Ukupno	10.487	10.849	103,45

Grafikon 18: Broj korisnika novčane naknade

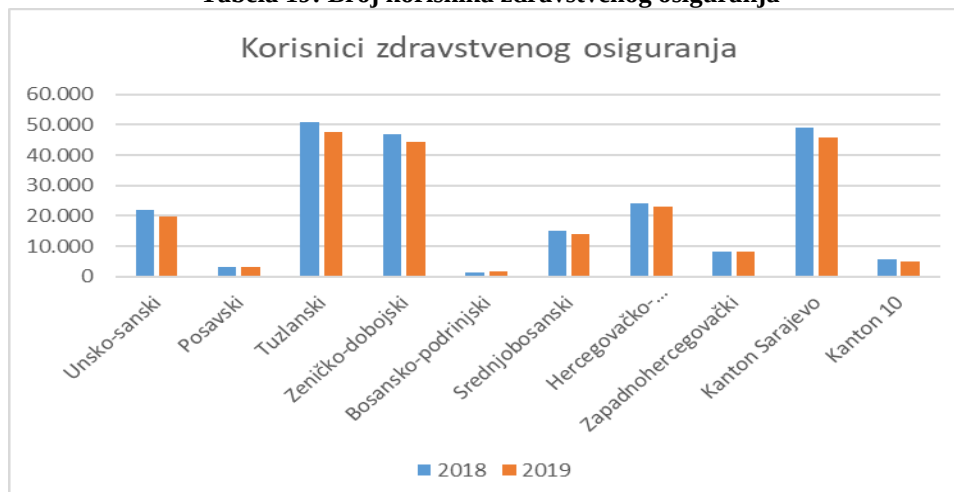
18. Nezaposlene osobe korisnici zdravstvenog osiguranja

Članom 31. stav 1. Zakona o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba propisano je da se zdravstveno osiguranje nezaposlenoj osobi osigurava u skladu sa propisima o zdravstvenom osiguranju, a članom 19. tač. 12, 13. i 14. Zakona o zdravstvenom osiguranju utvrđeno je pod kojim uvjetima nezaposlena osoba prijavljena službi za zapošljavanje ima obavezno zdravstveno osiguranje. Članom 84. Zakona o zdravstvenom osiguranju propisano je da osnovicu, način obračunavanja i uplate doprinosa za nezaposlene osobe utvrđuje svojim propisima zakonodavno tijelo kantona na prijedlog kantonalnog zavoda zdravstvenog osiguranja. Iz pomenutih zakonskih propisa vidljivo je da kantonalne službe za zapošljavanje i Federalni zavod nemaju nikakvog uticaja kod određivanja davanja za zdravstveno osiguranje nezaposlenih osoba, tako da su ta izdvajanja različito utvrđena po kantonima (u rasponu od 6 KM do 10 KM). Federalni zavod i kantonalne službe za zapošljavanje konstantno ukazuju na probleme u vezi sa administriranjem zdravstvenog osiguranja nezaposlenih osoba, kao i na nerealne odluke o visini izdvajanja koje kantonalne skupštine donose na prijedlog kantonalnih zavoda zdravstvenog osiguranja. U 2019. godini u Federaciji BiH zdravstvenim osiguranjem bilo je obuhvaćena prosječno mjesečno 212.465 nezaposlena osoba, što u odnosu na 2018. godinu predstavlja smanjenje broj korisnika ovog prava za 13.722 ili 6%.

Tabela 23: Broj korisnika zdravstvenog osiguranja

KANTONI	Godina		Indeks
	2018	2019	$\frac{2019}{2018}$
Unsko-sanski	21.888	19.802	90,47
Posavski	3.248	3.076	94,69
Tuzlanski	50.825	47.431	93,32
Zeničko-dobojski	46.957	44.377	94,51
Bosansko-podrinjski	1.461	1.586	108,54
Srednjobosanski	14.905	14.107	94,65
Hercegovačko-neretvanski	24.078	23.112	95,99
Zapadnohercegovački	8.326	8.222	98,75
Kanton Sarajevo	48.888	45.665	93,41
Kanton 10	5.611	5.087	90,66
Federacija BiH - Ukupno	226.187	212.465	93,93

Tabela 19: Broj korisnika zdravstvenog osiguranja

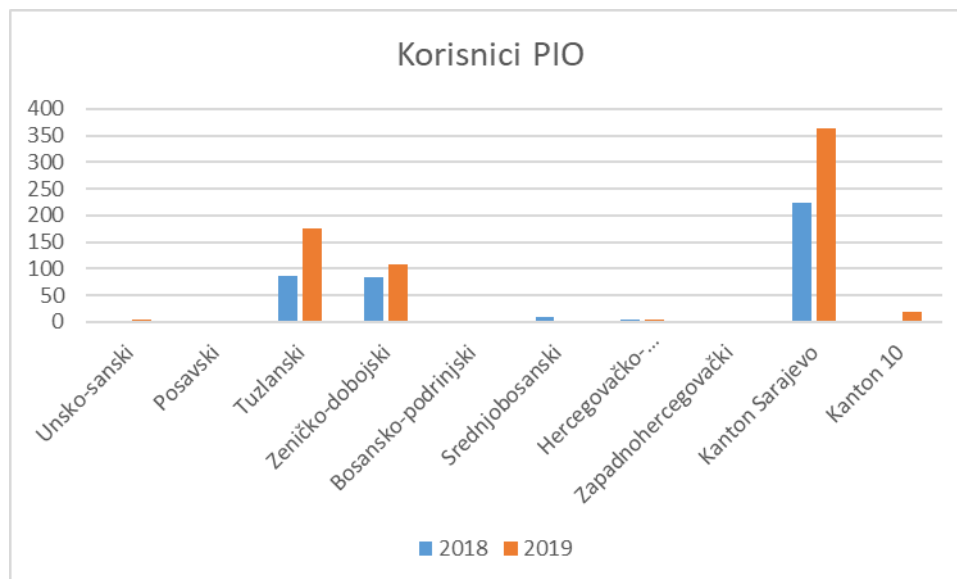
19. Nezaposlene osobe korisnici penzijsko-invalidskog osiguranja

Članom 31. stav 2. Zakona o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba određeno je da se penzijsko i invalidsko osiguranje obezbjeđuje nezaposlenoj osobi kojoj nedostaju do tri godine do sticanja uvjeta za starosnu penziju u skladu sa Zakonom o penzijskom i invalidskom osiguranju. U 2019. godini ovo pravo u Federaciji BiH prosječno mjesečno su ostvarivale 682 nezaposlene osobe, što je za 269 osoba ili 65,13% više nego prethodne godine.

Tabela 24: Broj korisnika penzijsko-invalidskog osiguranja

KANTONI	Godina		Indeks
	2018	2019	$\frac{2019}{2018}$
Unsko-sanski	1	5	0,00
Posavski	0	1	200,00
Tuzlanski	86	176	205,44
Zeničko-dobojski	83	109	131,09
Bosansko-podrinjski	1	1	93,75
Srednjobosanski	9	2	24,11
Hercegovačko-neretvanski	4	4	108,33
Zapadnohercegovački	3	3	100,00
Kanton Sarajevo	224	364	162,48
Kanton 10	1	18	1337,50
Federacija BiH - Ukupno	413	682	165,40

Grafikon 20: Broj korisnika penzijsko-invalidskog osiguranja

20. Pregled najbrojnijih zanimanja osoba na evidencije nezaposlenih

Unsko-sanski kanton							
VSS	Broj	VŠS	Broj	SSS	Broj	KV i VKV	Broj
Ekonomista	241	Ekonomista	102	Ekonomski tehničar	1082	Prodavač	2065
Pravnik	186	Inženjer tekstilne tehnologije	28	Maturant gimnazije	884	Automehaničar	770
Medicinska sestra	106	Učitelj predškolske djece	25	Mašinski tehničar	844	Krojač	750
Prof. bosanskog jezika	67	Medicinska sestra	20	Medicinska sestra	588	Kuhar	628
Profesor engleskog jezika	66	Građevinski inženjer	17	Poljoprivredni tehničar	509	Bravar	521

Posavski kanton							
VSS	Broj	VŠS	Broj	SSS	Broj	KV i VKV	Broj
Ekonomista	22	Ekonomista	20	Komercijalist	119	Prodavač	228
Pravnik	8	Informatičar	17	Ekonomista	104	Bravar	182
Informatičar	6	Socijalni radnik	9	Poljoprivredni tehničar	90	Automehaničar	131
Građevinski inženjer	6	Pravnik	8	Medicinska sestra	88	Frizer	104
Kriminalist	3	Inženjer agronomije	7	Administrativni službenik	70	Šivač tekstila	71

Tuzlanski kanton							
VSS	Broj	VŠS	Broj	SSS	Broj	KV i VKV	Broj
Ekonomista	718	Nastavnik razredne nastave	47	Maturant gimnazije	2.274	Prodavač	4.783
Pravnik	682	Ekonomista	40	Ekonomski tehničar	2.270	Bravar	1.280
Pedagog	181	Pravnik	29	Medicinska sestra	2.268	Automehaničar	1.269
Profesor razredne nastave	179	Ekonomski službenik	21	Mašinski tehničar	1.982	Frizer	1.260
Socijalni radnik	168	Socijalni radnik	9	Poljoprivredni tehničar	945	Kuhar	1.243

Zeničko-dobojski kanton							
VSS	Broj	VŠS	Broj	SSS	Broj	KV i VKV	Broj
Pravnik	487	Ekonomista	86	Ekonomski tehničar	2355	Prodavač	3213
Ekonomista	397	Pravnik	34	Maturant gimnazije	1805	Frizer	1926
Mašinski inženjer	153	Učitelj predšk.djece	15	Mašinski tehničar	1014	Bravar	1235
Prof. engleskog jezika	112	Mašinski inženjer	9	Medicinska sestra	969	Kuhar	1047
Prof. bosanskog jezika	95	Građevinski inženjer	9	Tekstilni tehničar	436	Automehaničar	844

Bosanskopodrinjski kanton							
VSS	Broj	VŠS	Broj	SSS	Broj	KV i VKV	Broj
Dipl./bak./mag. prava	42	Nastavnik predškolskog odgoja	3	Ekonomski tehničar	128	Prodavač	143
Bak./dipl. inž./mag. mašinstva	23	Nastavnik historije i geografije	3	Mašinski tehničar	123	Krojač	105
Bak./mag. menadžmenta	20	Pravnik	2	Poljoprivredni tehničar	111	Hemičar	65
Dipl./bak./mag. ekonomije	16	Nastavnik biologije i hemije	2	Administrativni službenik	97	Frizer	64
Dipl.inž./bak./mag. poljoprivrede	12	Građevinski inženjer	1	Hemijski tehničar	83	Vozač	56

Srednjobosanski kanton							
VSS	Broj	VŠS	Broj	SSS	Broj	KV i VKV	Broj
Ekonomist	153	Ekonomist	319	Maturant gimnazije	1625	Prodavač	2714
Pravnik	124	Pravnik	54	Ekonomski tehničar	1727	Konfektionar	567
Inženjer poljopr	42	Razredni učitelj	33	Mašinski tehničar	845	Stolar	382
Prof.engl.jezika	48	Inženjer prehrambene tehnologije	32	Elektrotehničar	144	Bravar	957
Socijalni radnik	41	Saobraćajni inženjer	35	Medicinski tehničar	869	Mašinbravar	135

Hercegovačko-neretvanski kanton							
VSS	Broj	VŠS	Broj	SSS	Broj	KV i VKV	Broj
Pravnik	394	Ekonomski službenik	201	Ekonomski tehničar	1.669	Prodavač	1.861
Ekonomist	225	Pravnik	146	Maturant gimnazije	1.556	Frizer za žene	844
Profesor engleskog jezika	152	Učitelj predšk. djece	67	Strojarski tehničar	760	Bravar	725
Inženjer agronom	119	Građevinski inženjer	60	Medicinska sestra	486	Kuhar	712
Profesor razredne nastave	81	Informatičar	43	Turistički animator	465	Automehaničar	621

Zapadnohercegovački kanton							
VSS	Broj	VŠS	Broj	SSS	Broj	KV i VKV	Broj
Dipl. ekonomist	164	Ekonomist	161	Mat. gimnazije	667	Trgovac	1249
Dipl. pravnik	129	Pravnik	48	Ekonomski tehničar	854	Frizer	334
Profesor hrvatskog jezika	38	Razredni učitelj	24	Strojarski tehničar	352	Bravar	313
Profesor engleskog jezika	45	Učitelj predšk. djece	22	Elektrotehničar	184	Metalotokar	289
Magistar socijalnog rada	29	Socijalni radnik	15	Tehničar cest. prometa	105	Automehaničar	261

Kanton Sarajevo							
VSS	Broj	VŠS	Broj	SSS	Broj	KV i VKV	Broj
Dipl.ekonomista	1.135	Ekonomista	182	Maturant gimnazije	3.286	Prodavač	3.015
Dipl.pravnik	933	Pravnik	104	Ekonomski tehničar	2.062	Frizer-vlasuljar	901
Socijalni radnik	360	Nastavnik predškolskog	39	Mašinski tehničar	1.586	Vozač motornih vozila	828
Politolog	326	Građevinski inženjer	27	Tekstilni tehničar	701	Automehaničar	769
Novinar	285	Nastavnik razredne nast	19	Medicinska sestra	670	Bravar	560

Kanton 10							
VSS	Broj	VŠS	Broj	SSS	Broj	KV i VKV	Broj
Ekonomst	60	Ekonomst	31	Gimnazija	366	Prodavač	382
Pravnik	50	Pravnik	14	Ekonomski tehničar	202	Elektromehaničar	201
Pedagog	27	Inženjer agronomije	8	Ekonomist	116	Bravar	178
Socijalni radnik	22	Inženjer tekstilne tehnologije	9	Stojarski tehničar	120	Automehaničar	172
Magistar primarnog obrazovanja	20	Inženjer prometa	4	Komercijalist	89	Kemijski laborant	141

21. Pregled najbrojnijih zanimanja brisanih osoba sa evidencije nezaposenih

Unsko-sanski kanton							
VSS	Broj	VŠS	Broj	SSS	Broj	KV i VKV	Broj
Prof.(raznih smjer.)	12	Ekonomisti	1	Maturant gimnazije	21	Prodavač	24
Dipl.ekonomist	9	Ing.tekstila	1	Ekonomski teh.	20	Automehaničar	20
Dipl.pravnik	6	Ing.građevine	1	Mašinski teh.	16	Inst(vodo,plinski,cent.g)	14
Dipl.pedagog	3	Ing.elektrotehnike	1	Šumarski teh.	14	Vozači (svih smjerova)	12
Dipl.medicinski tehn.	3	Socijalni radnik	1	Hotelsko tur.tehni	11	Stolari	11

Posavski kanton							
VSS	Broj	VŠS	Broj	SSS	Broj	KV i VKV	Broj
Pravnik	13	Ekonomista	15	Komercijalist	50	Frizer	50
Ekonomista	9	Socijalni radnik	5	Ekonomista	45	Automehaničar	48
Socijalni radnik	7	Pravnik	5	Medicinska sestra	45	Prodavač	44
Inženjer elektrotehnike	3	Informatičar	4	Poljoprivredni tehničar	43	Bravar	35
Kriminalist	3	Inženjer agronom	3	Administrator	30	Šivač tekstila	16

Tuzlanski kanton							
VSS	Broj	VŠS	Broj	SSS	Broj	KV i VKV	Broj
Ekonomista	426	Nastavnik razredne nastave	90	Mašinski tehničar	750	Prodavač	801
Pravnik	303	Ekonomista	21	Maturant gimnazije	627	Vozač teretnog vozila	564
Profesor razredne nastave	212	Nastavnik tehničke kulture	21	Ekonomski tehničar	564	Automehaničar	558
Doktor medicine	133	Nastavnik informatike	7	Medicinska sestra	475	Bravar	399
Profesor engleskog jezika	132	Ekonomski službenik	6	Tehničar drumskog saobraćaja	310	Zavarivač	375

Zeničko-dobojski kanton							
VSS	Broj	VŠS	Broj	SSS	Broj	KV i VKV	Broj
Profesor razredne nastave	287	Ekonomista	22	Ekonomski tehničar	854	Prodavač	734
Ekonomista	265	Nastavnik razredne nastave	16	Maturant gimnazije	651	Frizer	581
Pravnik	248	Nastavnik biologije	16	Mašinski tehničar	523	Automehaničar	496
Mašinski inženjer	159	Nastavnik matematike	12	Medicinska sestra	387	Zavarivač	432
Profesor engleskog jezika	125	Učitelj predškolske djece	7	Elektroenergetski tehničar	199	Bravar	419

Bosanskopodrinjski kanton							
VSS	Broj	VŠS	Broj	SSS	Broj	KV i VKV	Broj
Pravnik	28	Građevinski inženjer	1	Poljoprivredni tehničar	72	Krojač	42
Profesor razredne nastave	22	Pravnik	1	Ekonomski tehničar	57	Prodavač	40
Magistar menadžmenta	19	Učitelj predškolske djece	1	Mašinski tehničar	52	Vozač	39
Inženjer mašinstva	17			Administrativni službenik	46	Automehaničar	29
Ekonomista	11			Hemijski tehničar	44	Frizer	24

Srednjobosanski kanton							
VSS	Broj	VŠS	Broj	SSS	Broj	KV i VKV	Broj
Ekonomista	145	Inženjer rađevine	37	Konfektionar tekstila	458	Prodavač	398
Pravnik	53	Ekonomist	28	Medicinski tehničar	398	Konfektionar	201
Politolog	38	Kriminalistike	26	Tehničar za drvo	256	Obučar	198
Informatičar	28	Pedagog	23	Šumarski tehničar	251	Vozač	162
Profesor razredne nastave	26	Zdravstveni radnik	22	Ekonomski tehničar	169	Frizer	125

Hercegovačko-neretvanski kanton							
VSS	Broj	VŠS	Broj	SSS	Broj	KV i VKV	Broj
Pravnik	225	Ekonomist	27	Ekonomski tehničar	526	Prodavač	484
Ekonomist	200	Pravnik	12	Maturant gimnazije	431	Kuhar	253
Profesor engleskog jezika	89	Ekonomista menadžmenta	12	Turistički animator	206	Konobar	211
Strojarski inženjer	82	Učitelj predškolske djece	10	Strojarski tehničar	173	Automehaničar	193
Građevinski inženjer	76	Nastavnik razredne nastave	9	Elektrotehničar	163	Frizer	154

Zapadnohercegovački kanton							
VSS	Broj	VŠS	Broj	SSS	Broj	KV i VKV	Broj
Ekonomist	89	Ekonomist	44	Ekonomist	272	Prodavač	252
Profesor hrvatskog jezika	62	Nastavnik razredne nastave	11	Maturant gimnazije	128	Frizer	81
Profesor razredne nastave	57	Pravnik	9	Elektrotehničar	67	Kuhar	81
Pravnik	47	Učitelj predškolske djece	9	Strojarski tehničar	36	Automehaničar	53
Profesor engleskog jezika	45	Politolog	9	Tehničar cestovnog prometa	25	Metalotokar	40

Kanton Sarajevo

VSS	Broj	VŠS	Broj	SSS	Broj	KV i VKV	Broj
Dipl ekonomista	652	Ekonomista	28	Maturant gimnazije	860	Prodavač	617
Dipl pravnik	499	Nastavnik razredne nastave	10	Mašinski tehničar	620	Vozač motornih vozila	287
Dipl socijalni radnik	169	Građevinski inženjer	7	Ekonomski tehničar	504	Automehaničar	279
Dipl politolog	134	Pravnik	7	Elektrotehničar	304	Frizer- vlasuljar	259
Profesor fizičke i zdravstvene kulture	132	Nastavnik predškolskog vaspitanja	6	Grafički tehničar	223	Kuhar	140

Kanton 10¹²

VSS	Broj	VŠS	Broj	SSS	Broj	KV i VKV	Broj

¹² Podaci za Kanton 10 nisu dostavljeni od Zavoda za upošljavanje Livno

22. Analiza potreba i kretanja na tržištu rada u Federaciji BiH

Istraživanje tržišta rada u Federaciji BiH u skladu sa Zakonom provodi se kao zajednička aktivnost Federalnog zavoda i kantonalnih službi za zapošljavanje, a u cilju dobijanja kvantitativnih i kvalitativnih podataka neophodnih za pružanja adekvatnih informacija o kretanjima na tržištu rada. Kroz provođenje istraživanja kretanja na tržištu rada kantonalne službe za zapošljavanje (općinski biro i za zapošljavanje) ostvaruju neposrednu saradnju sa poslodavcima, stvaraju pretpostavke za jačanje svoje primarne funkcije posredovanja u zapošljavanju i prikupljaju važne podatke neophodne za unapređenje svojih usluga. Za ispitivanja tržišta rada 2019/2020 unapređena je metodologija provođenja ove aktivnosti, te je Federalni zavod za zapošljavanje na osnovu master uzorka od oko 10.000 poslodavaca dobivenog iz Porezne uprave Federacije BiH metodom stratificiranog slučajnog uzorka izdvojio uzorak od 1.290 poslodavaca registrovanih u Federaciji BiH koji imaju pet (5) i više zaposlenih, sortiranih u male, srednje i velike poslodavce po djelatnostima i koji redovno izmiruju uplatu obaveznih poreza i doprinosa. Ova veličina uzorka, za stepen pouzdanosti od 95% daje rezultate u okviru margine greške od 2,54%. U skladu sa praksom međunarodnih organizacija (ETF, CEDEFOP) uzorkom nisu obuhvaćeni poslodavci iz sljedećih djelatnosti: poljoprivrede, šumarstvo i ribolov; javna uprava i odbrana; obrazovanje; zdravstvena i socijalna zaštita.

Uz podršku švicarske Fondacije Helvetas i projekta „Moja budućnost“ organizovana je edukacija koordinatora istraživanja tržišta rada iz kantonalnih službi za zapošljavanje, izrada Priručnika za anketare i izrada on – line ankete, uz trenutni unos podataka u bazu pomoću tableta (CAPI/TAPI Computer/Tablet Assisted Personal Interviewing). U procesu izrade unapređenog upitnika za poslodavce preuzete su sugestije Svjetske banke, Fondacije Helvetas i kantonalnih službi za zapošljavanje. Prikupljanje podataka organizovano je kroz anketiranje poslodavaca iz uzorka putem elektronskog upitnika i upotrebe tablet uređaja, a koje su izvršili zaposlenici kantonalnih službi za zapošljavanje u periodu od 09.12.2019. do 31.01.2020. godine.

Poslodavci iz uzorka u momentu anketiranja zapošljavali su 37.722 radnika, ili 7,12% od ukupno zaposlenih u Federaciji BiH u decembru 2019. godine – većina radnika je imala zaključen ugovor o radu na neodređeno vrijeme (65,95%).

Najveći broj anketiranih poslodavaca su društva sa ograničenom odgovornošću (77,77%), a slijede obrti (13,03%).

Evidentan je rast poslovanja kod većine ispitanih poslodavaca (62,98%), kao i rast finansijskih efekata (63,41%). Ovi pokazatelji su niži za 7% odnosno 3% u odnosu na istraživanje iz prethodne godine što ukazuje na blago usporavanje ovih pokazatelja.

Od 12.147 promjena u vezi sa brojem zaposlenih radnika u 2019. godini, najviše promjena zabilježenih kod anketiranih poslodavaca se odnosi na novo zapošljavanje (6.305 osoba ili 51,90%), a potom na raskid ugovora o radu i otpuštanje radnika (4.933 osobe ili 40,61%). Za 286 radnika poslodavci su naveli da imaju saznanje da su napustili Bosni i Hercegovinu nakon raskida ugovora o radu.

Od ukupno 1.033 anketirana poslodavca 670 (64,85%) su procijenili i iskazali potrebu za zapošljavanjem 4.728 radnika u 2020. godini, od čega se 40% odnosi na upražnjena radna mjesta a 60% na nova radna mjesta.

Najveća iskazana potreba za zapošljavanjem novih radnika u 2020. godini, u odnosu na ukupan broj traženih radnika u Federaciji BiH, iskazana je u Zeničko-dobojskom kantonu (24,01%), zatim u Tuzlanskom (16,67%), Unsko-sanskom (13,77%) i Kantonu Sarajevo (12,71%).

Najveće potrebe za novim zapošljavanjem iskazane su za zanimanjima u prerađivačkoj industriji (39,13%), građevinarstvu (16,37%), djelatnosti trgovine (11,44%) i ugostiteljstva (6,79%).

Prema stručnoj spremi, anketirani poslodavci su iskazali najveće potrebe za radnicima sa srednjom stručnom spremom III stepena (KV i VKV radnicima), i to 56,24%. Slijedi potražnja za radnicima srednje stručne spreme IV stepena (SSS) – 24,15%, te za radnicima visoke stručne spreme (VSS) – 9,33%.

Prema iskazanim potrebama poslodavaca u okviru ovog istraživanja najtraženija zanimanja III i IV stepena u 2020.godinu su: šivač, krojač i tekstilni radnik; konobar; vozač; prodavač – trgovac; kuhar; obučar-šivač obuće; zidar; stolar; bravar; hidroizolater; armirač; zavarivač; tesar; mašinski tehničar i rukovalac građevinskim mašinama.

Prema iskazanim potrebama poslodavaca u okviru ovog istraživanja najtraženija zanimanja visoke stručne spreme su: mašinski inženjer; ekonomista; programer-informatičar; građevinski inženjer; magistar farmacije; inženjer hemije; pravnik; arhitekt; novinar; inženjer metalurgije i veterinar.

Vezano za spremnost poslodavaca da zaposle nezaposlenu osobu iz neke od teže zapošljivih kategorija, uz mogućnost izbora više kategorija, najveći broj je iskazao spremnost za zapošljavanje mladih bez radnog iskustva (56,53%), zatim žena (50,05%), starijih od 40 godina (39,59%), demobilisanih boraca (33,20%), nekvalificiranih radnika (23,14%) i osoba s invaliditetom (22,85%).

Kada je riječ o društvenim faktorima, na skali od 1 do 5, kao značajan razlog koji utiče na nedostatak radnika poslodavci vide visoka izdvajanja za poreze i doprinose (prosječna ocjena 3,05). A kada je riječ o faktorima koji se odnose na pojedinca, najveći broj poslodavaca kao razlog nedostatka radnika navodi nedostatak potrebnih kvalifikacija i stručnih vještina (3,58), te nedostatak potrebnog radnog iskustva (3,38).

Nezadovoljstvo kvalitetom kvalifikacije, stručnog znanja i vještinama kandidata za zapošljavanje prilikom anketiranja iskazalo je 689 ili 66,70% poslodavca. Pitanje je imalo višestruki izbor ponuđenih odgovora, a poslodavci su najveće nezadovoljstvo iskazali nedostatkom praktičnog rada u toku obrazovanja (17,52%). Također, 12,68% poslodavaca smatra da stečene kvalifikacije kandidata za radna mjesta ne odgovaraju realnim potrebama tržišta rada. Ovo sugerise da su neophodne aktivnosti javnih službi za zapošljavanje kojima će se sufinansirati stručno osposobljavanje, usavršavanje i obuka, ali i da je potrebna bliža saradnja poslovnog sektora i obrazovnih institucija. Pored navedenog, 9,20% poslodavaca smatra da kandidatima za posao nedostaju opšte znanje, a 9,10% socijalne vještine.

Potrebe za dodatnim osposobljavanjem radnika u skladu sa svojim planovima uvođenja promjena u tehnologiji i organizaciji rada navelo je 739 poslodavaca, tj. 72% anketiranih. Većina poslodavaca je navela potrebe za dodatnom obukom radnika na konkretnim poslovima u okviru radnog mjesta (28,07%). Veliki broj poslodavaca naveo je potrebe za obukom radnika za dodatne vještine (IT, strani jezici i sl.), i to 22,94%, a potom slijedi dokvalifikacija ili prekvalifikacija u okviru verifikovane ustanove (19,85%).

U kontekstu pružanja mogućnosti za praktičnu nastavu, 34,75% anketiranih poslodavaca je navelo da je spremno ponuditi i osigurati uslove za praktičnu nastavu za učenike i studente, s tim da je 36,18% spremno izdvojiti naknadu do 100 KM, 29,94% od 100 do 200 KM, 14,14% od 200 do 300 KM i 19,74% naknadu veću od 300 KM, i to najvećim dijelom za sljedeća zanimanja: konobar, kuhar, automehaničar, bravar, administrativni radnik, prodavač, mašinski tehničar, autoelektričar, zidar, ekonomski tehničar, mašinski inženjer i dr.

Važno je istaći da je 19,84% anketiranih poslodavaca iskazalo spremnost ponuditi i osigurati uslove za obuku nezaposlenih osoba uglavnom u prerađivačkoj industriji, trgovini, ostalim uslužnim djelatnostima i građevinarstvu, s tim da je 28,57% spremno izdvojiti naknadu do 100 KM, 33,33% od 100 do 200 KM, 21,53% od 200 do 300 KM i 16,67% naknadu veću od 300 KM.

Uz mogućnost navođenja više opcija, anketirani poslodavci ističu da nove zaposlenike najčešće traže putem ličnih kontakata (81,12%), dok na drugom mjestu navode usluge javnih službi za zapošljavanje u vidu posredovanja u zapošljavanju (44,72%), zatim oglašavanje u medijima (31,66%) i Internet stranicu (27,20%).

U kontekstu saradnje sa kantonalnim službama za zapošljavanje, najviše poslodavaca (27,78%) je istaklo da saradnju ostvaruju u okviru učešća u realizaciji programa sufinansiranja zapošljavanja, a slijede oglašavanje radnih mjesta i informiranje o ponudi radne snage (po 21,59%).